

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Anul XXI-Nr. 979

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Vineri 24 ianuarie 1969
4 pag., 25 bani

CONFERINȚA

Este mare și plină de înalte semnificații etapa pe care o străbate acum învățămîntul nostru. Simțim cu toții cum aria peste care se întinde grija atentă și stăruitoare a partidului cuprinde fiecare colț al patriei, fiecare unitate de învățămînt, pe fiecare om al școlii în parte. Sub căldura acestei griji dorința fiecăruia din noi de perfecționare, de înnoire și dezvoltare crește ca sub soarele cel mai binefăcător.

Învățămîntul trebuie să se ridice permanent la nivelul creației pe care generațiile crescute de el o realizează. Numai această continuă adaptare asigură progresul social. Acest mare adevăr, pe care partidul nostru îl pătrunde în toate profundele lui înțelesuri și implicații, placează școala permanent în centrul preocupărilor conducerii de partid și de stat.

Avînd în perspectivă marile teluri ale socialismului și comunismului, partidul a arătat învățămîntului, prin Directivele adoptate în Plenara Comitetului Central din aprilie 1968, direcțiile pe care trebuie să se infaptuiască perfecționarea sa multilaterală. După importante momente marcate de adoptarea Directivei, de votarea în Marea Adunare Națională a Legii învățămîntului și, recent, de Hotărîrea Consiliului de Miniștri privind majorarea salariilor în întregul învățămînt, urmează să aibă loc, peste scurt timp, un alt mare eveniment în viața școlii didactice — întîlnirea lui în Conferința Națională. De pe toate plaiurile țării, stăpîniți puternic de dorința de a realiza, în chipul strălucit în care au fost concepute, Directivele partidului, învățători și profesori, reprezentanți aleși ai învățămîntului nostru de toate gradele, din fiecare județ al țării, vin la o confruntare directă a gândurilor, a opiniilor, vin să chibzuiească împreună asupra căilor concrete de perfecționare a activității lor, asupra modului cum pot să fie îndeplinite în cele mai bune condiții indicațiile partidului, astfel încît școala noastră să fie mai repede și mai bine adaptată nevoilor țării, cerințelor dezvoltării societății socialiste. Ei vin să-și spună cuvîntul și la definitivarea Statutului personalului didactic din Republica Socialistă România — actul normativ care va defini rolul personalului didactic în viața societății noastre, care va reglementa toate problemele referitoare la condițiile materiale, profesionale și juridice ale celor ce muncesc pe tărîmul învățămîntului. Este încă o mătură a democratismului socialist promovată consecvent în toate domeniile vieții noastre. Învățătorii și profesorii sînt consultați în toate problemele hotărîtoare pentru bunul mers al activității lor.

Directivele mari ale dezvoltării învățămîntului nostru ne sînt tuturor cunoscute. Învățămîntul obligatoriu extins la 10 ani, care va fi urmat de copii de la vîrsta de 6 ani, se va dezvolta și se va îmbogăți radical. Concepută pe un plan nef superior, pregătirea de cultură generală la școala obligatorie de 10 ani va crea condiții noi atât continuării studiilor pe treapta medie, cit și activității direct în producție, va ridica nivelul de cultură al întregului popor. Pe această bază se va desfășura pe un plan mai înalt pregătirea în cei 4 ani de liceu, printr-un studiu aprofundat, diversificat, care va îngloba ceea ce au cucerit nou știința, tehnica, cultura omenirii. Învățămîntul profesional, tehnic și liceal de specialitate vor fi concepute astfel încît să răspundă pe deplin nevoilor dezvoltării producției, să asigure absolvenților o pregătire teoretică și practică corespunzătoare nivelului la care îi solicită producția actuală. Perfecționarea de concepție și de formă a procesului instructiv-educativ în școală, ridicarea conținutului său ideologic, creșterea valorii lui educative vor crea condiții ca liceul de 12 ani să asigure o bază solidă pentru învățămîntul de grad superior, a cărui menire este să dea științei și culturii, economiei și administrației cadre de mare specialitate.

Acestea sînt direcțiile dezvoltării. Învățătorii și profesorii, toți cei care sînt chemați să le transpună în viață sînt solicitați să gîndească permanent la căile optime de îndeplinire. La București, în Conferința Națională a cadrelor didactice, despre aceasta se va vorbi pe larg, cu întregă maturitate și competență de care vor ști să dea dovadă reprezentanții noștri. Va fi cu gîndul alături de ele întregul popor, care păstrează cu școala trairă, viale legături.

Vitale, da, căci VITAL este nivelul de pregătire al tineretului pentru îndeplinirea de azi și de mine în industrie și agricultură, în știință și artă, în întregă viață politică și socială a țării. Vital este învățămîntul pentru tot ce crește în inimi și minți la generațiile care se ridică. Vital și răspunzător.

Da, răspunzător. Învățămîntul este RĂSPUNZĂTOR de cum produc întreprinderile, de cum lucrează șantierele și cum sînt lucrate ogoarele, de cum descoperă cercetarea științifică adevăruri noi.

Nimic exagerat în această categorică recunoaștere. Răspunderea decurge din puterea pe care o are învățămîntul. Și el are într-adevăr puteri foarte mari. El POATE spori randamentul strungului și al furcului, poate grăbi ritmul coacerii bobului de grîu, el poate face ca poezia să fie mai bogată în idei și sculptura mai încercată de vibrații.

Și dacă lucrurile stau așa, atunci TREBUIE. Învățămîntul trebuie să dea întregă măsură a puterii sale. Partidul a înțeles bine acest imperativ, a înțeles și a acționat ferm, hotărît, cu înțelepciune.

Am urmărit cu toții, cu nemărginită încredere, succesiunea recentă a altor mari evenimente din viața școlii noastre. Am fost cu toții participanți la ele. Putem spune că le-am înfăptuit noi. Și, totuși, poate că încă nu putem cuprinde acum, cînd sîntem atît de aproape de ele, măreția lor adevărată. Ceea ce simțim înșă puternic este că toate nădejțile noastre stau cu aripile întinse, gata să ia zborul împlinirilor.

La conferința pe care o așteptăm cu solemnă bucurie, deși nu se vor afla în sală, lîngă reprezentanții noștri, cei mai prezenți vor fi elevii și studenții, tinerii pe care îi educăm. Prezența lor la Conferință ne va spune curat, deschis, că generația lor are dreptul să primească de la școala mai mult decît am primit noi, că are dreptul să cunoască toate minunile pe care le creează mîntea omenescă pentru progresul multilateral pe care îl înregistrează omenirea în toate domeniile. Și noi vom recunoaște, desigur, acest drept al lor.

DRUMUL ASCENDENT AL ȘCOLII

Statisticile oficiale alcătuite de organismele specializate ale C.N.I. clasifică România, între țările lumii, pe unii din locurile fruntașe în ce privește dezvoltarea învățămîntului. Desigur că toți elevii școlii, ca și fiecare cetățean al patriei noastre, încearcă un sentiment de justificat mîndrie laudă cunoștință de această realitate, vădită în decursul vscătorilor de ne-nămurăți cărturari progresi și în-făptuiri în zilele noastre. Ea a fost posibilă datorită profesorilor adevi și realizărilor de însemnătate istorică obținute de poporul nostru, sub conducerea îndepășită a partidului, în toate domeniile de activitate, datorită succesorilor obținuți în sfera relațiilor de producție socialiste la întregul economic, ceea ce a determinat importante schimbări și în viața spirituală a poporului nostru, transformînd știința și cultura într-un bun al întregului popor.

Învățămîntul de toate gradele din țara noastră a urmat un drum ascendent, în strînsă legătură cu transformările revoluționare care au avut loc pe plan politic, economic, social și cultural, conștinut mijlocul principal de ridicare a nivelului de cultură al ma-

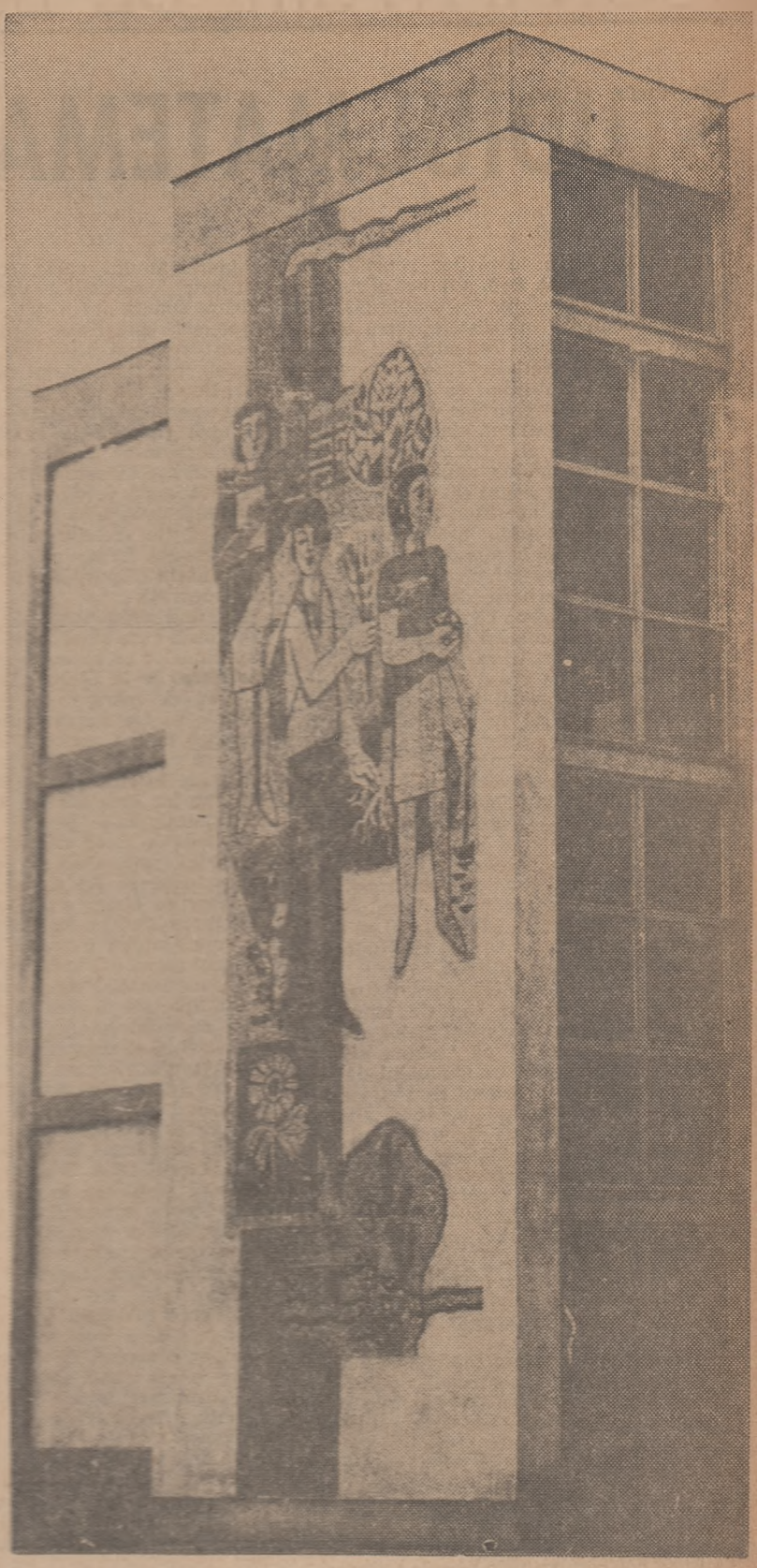
șilor largi populare. Lichidarea analfabetismului, creșterea școlii generale de 7 și apoi de 8 ani, trecerea generală de 10 ani creată pe baza Directivei Plenarei C.C. al P.C.R. din aprilie 1968, sînt etape firești ale acestui proces nelămurat de dezvoltare a învățămîntului, ca parte componentă a revoluției culturale și ca mijloc de pregătire și educare multilaterală a tineretului țării. În prezent, aproximativ 3 milioane de elevi, adică toți copiii de vîrstă școlară obligatorie, sînt de la cîmpul și de la sală, învață în cele aproape 15.000 școli generale.

Comitetul de dezvoltarea școlii generale s-a lărgit și rețeaua învățămîntului liceal de cultură generală, a învățămîntului liceal de specialitate, profesional și tehnic, astfel încît absolvenții școlii generale au posibilitatea de a-și continua studiile în funcție de inclinațiile și dorințele lor. Numeroase liceuri, ca destinație a școlii — care, în trecut, făceau aproape imposibilă pătrunderea filier de muncitori și tîrîm în învățămîntul liceal — sînt astăzi în mod grantat adevărate școli, acordînd de burse, au făcut învățămîntul post-

general accesibil tuturor elevilor doritori de învățămînt. Aproximativ 25 din absolvenții școlii generale frecventează în prezent cursurile celor 550 licee de cultură generală, 250 licee de specialitate industriale, agricole, economice, pedagogice și școli profesionale. Este ilustrativ pentru dezvoltarea învățămîntului liceal faptul că în anul școlar 1968/1969 au fost admisi în primul an al liceului de 3 ori mai mulți elevi decît existau în toate liceele teoretice din țară în anul școlar 1958/59. Dimensiunile acestei dezvoltări sînt evidențiate și de faptul că, în prezent, numărul elevilor care învață în licee este de 10 ori mai mare decît în 1958.

Una din realizările majore obținute în vastul proces de dezvoltare a învățămîntului din țara noastră a reprezentat și organizarea și creșterea învățămîntului seral și lîngă frecvență, care a permis la sute de mii de oameni ai muncii să urmeze școala generală și liceul.

ION RADU
director general
în Ministerul Învățămîntului
(Continuare în pag. 4-5)

Înalte, luminoase, moderne, împletind elementul funcțional cu cel estetic, noile școli ridicate în anii socialismului împodobesc majoritatea localităților țării. În clișeu: fragment din fațada Școlii generale nr. 103 din Cavita

Informarea științifică

Impunîndu-se ca una din trăsăturile componente ale contemporaneității, știința a căpătat cuvînt hotărîtor în toate domeniile vieții sociale. „Nici o țară, și mai cu seamă o țară care-și propune să construiască societatea cea mai avansată din lume, societatea comunistă — spunea Ion Văduț Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la Conferința organizației de partid București — nu poate merge înainte fără a-și baza activitatea pe cele mai înalte și mai moderne cuceriri științifice”. Impetuoză dezvoltare a științelor, determinată de însuși sensul dezvoltării sociale contemporane, a dus la o uriașă acumulare de informații, ceea ce a atras după sine constituirea informaticii ca o disciplină științifică de sine stătătoare. Considerînd știința și învățămîntul ca doi poli ai unui circuit materializat într-un permanent schimb de valori spirituale și umane, se pune cu acuitate problema de a spori volumul și eficiența modalităților informaționale aflate la dispoziția profesorilor. În rîndurile de mai jos facem cunoscute opiniile în această problemă ale cîtorva specialiști din domeniul învățămîntului.

Primejdia rutinei și climatul apt s-o contracareze

Lector univ. dr. PANTELIMON GOLU aprecia că volumul de informații pe care îl poate asimila corpul profesional și ritmul în care se realizează acest proces sînt în bună parte condiționate de o condiție obiectivă specifică muncii didactice. Anume, de faptul că profesorii au obligația să asigure

desfășurarea unei anumite activități într-un ritm și cu o regularitate care definește în ea primejdia rutinării, derivată din faptul că munca în școală are un accentuat caracter repetitiv. Lecțiile, trimăstrele, tezele, examenele se repetă uneori în mod stereotip. A acestei stereotipii i se poate rezista și poate fi contracarată în mai multe feluri. Hotărîtoare este neîndoiebnic, înainte de orice, vigoarea personalității profesorului, rezistența lui la rutină. Or, acesta

este un factor foarte variabil, care diferă de la profesor la profesor. Existența lui depinde desigur de structura individuală, dar în mare măsură și de climatul în care trăiește acesta. De aceea, ne-a spus interlocutorul nostru, mi se pare foarte important ca pentru stimularea interesului față de informarea științifică, și, deci, pentru ridicarea calitativă a condiției intelectuale și profesionale a cadrelor didactice să se dea atenție, în primul rînd, creării acestui climat.

Cum s-ar putea realiza aceasta? Firește, în primul rînd pe căile cunoscute: studii individual, participarea la formele existente de activitate metodică, pregătirea examenelor de grad etc. Dar pentru a deveni cu adevărat eficiente, pentru a contribui cu adevărat la crearea unui climat atare, astfel de forme cunoscute trebuie să-și desfășoare activitatea în lumina unei concepții noi, corespunzătoare necesităților moderne de informare. Cred că s-a mers prea mult în activitatea de informare metodică pe căile sim-

plismului, ale formalismului și empirismului. Prea mult ceea ce trebuia să fie o sursă de informare a profesorului a constituit prilejul unor indeletniciri anoste.

Apropierea profesorilor de universitate

Pentru a realiza o mai înaltă tinută acestor forme de informare, pentru a schimba însăși mentalitatea care mai persistă nu în puține locuri în legătură cu rolul lor, dr. Pantelimon Golu a propus apropierea profesorilor de universitate, participarea lor la formele în care aceasta le organizează pentru informarea cadrelor proprii.

Cred că ar fi indicată, în localitățile în care există instituții de învățămînt superior, și atragerea corpului didactic din învățămîntul de cultură generală în activitatea științifică a cadrelor universitare prin participarea la unele experimente, la sesiuni de comunicări științifice etc. O mai

plungînd angajare a corpului profesoral din învățămîntul de cultură generală în cercetarea științifică ar fi de asemenea foarte utilă pentru a asigura o calitate superioară preocupărilor acestora privind informarea. Ei sînt oricum, în mare parte, prin însăși natura profesiei lor, colaboratori ai lucrătorilor din diferitele institute de cercetare pedagogică sau psihologică. Fiindcă, atunci cînd merg în școli, aceștia din urmă apelează la sprijinul profesorilor. Dar participarea profesorilor se rezumă uneori la rolul de simpli executori, deși aceasta ar trebui să reprezinte dimpotrivă, pentru ei, un prilej de a-și manifesta capacitatea științifică.

Pe ce direcții trebuie să se concentreze preocupările de informare ale profesorului? Inevitabil, profesia sa îi cere să aibă în vedere două domenii distincte — unul al științei corespunzătoare disciplinei pe care o predă, iar celălalt al științelor psihopedagogice.

Bineînțeles, toate acestea privesc informarea strictă de specialitate a profesorului ca om care predă o anumită disciplină și ca pedagog. Dar, fiind un intelectual, profesorul are în același timp obligația de a realiza o informare generală privind problemele esențiale de cultură, viață socială, politică etc. ale contemporaneității noastre.

CANDIDAȚII NOȘTRI

Săptămîna aceasta au continuat să aibă loc în întreaga țară însuflite adunări cetățenești în cadrul cărora au fost desemnați candidații Frontului Unității Socialiste pentru alegerile din 2 martie. Înfelegînd că desemnarea aceluia care în ziua votării vor fi chemați să intrunească sufragiile alegătorilor este un act de supremă responsabilitate, cetățenii orașelor și satelor desigur că sînt încredințați că vor fi buni reprezentanți ai intereselor poporului, participanți activi la conducerea treburilor obștești, lupători neobosiți pentru întărirea continuă a patriei socialiste.

Din toate colțurile de țară primim îmbrăcătoare vesti privind desemnarea drept candidați ai Frontului Unității Socialiste a unui mare număr de cadre didactice, a unor dascăli care, prin munca lor

perseverență, și-au cîștigat un binemeritat prestigiu.

Intr-una din seriile săptămînilor trecute, spre cîminul cultural din comuna Bîlcușeni din județul Dimbovița se îndreptau cetățenii din Cornești, Conțești, Cornăjelu, Cojasca, Fînta și Răcari, dorinți să-și exprime părerea cu privire la desemnarea celui chemat să-i reprezinte în Marea Adunare Națională. În aplauze unanime a fost propus aici, drept candidat pentru alegerile de la 2 martie, profesora Trandafira Petrescu, directoră Liceului din Răcari.

„Născută într-una din comunele județului nostru — spunea la adunarea delegatului Consiliului județean al Frontului Unității Socialiste — consacrîndu-și eforturile și întreaga sa capacitate realizării sarcinilor profesionale, politice și obștești, neobosită căutătoare și promotoare a noului în educația ti-

nerii generații, profesora Trandafira Petrescu a devenit cunoscută, apreciată și stimată nu numai de locuitorii comunei, ci și de cetățenii din alte localități din împrejurimi”. Numeroși colegi ai profesoarei și alți cetățeni din circumscripția electorală care au luat cuvîntul în cadrul adunării au confirmat calitățile pe care le intrunește candidatul propus.

Sus, în mîinuta țară de legendă a Bucovinei, în circumscripția Sălcia, drept candidat pentru alegerile în Marea Adunare Națională a fost desemnată profesora emerită Stela Rădășanu, de la Liceul „Stefan cel Mare” din Suceava. La Cristurul Secuiesc a fost propus candidat pentru alegerile în Marea Adunare Națională profesorul Emeric Antan, neobosit activist pe tărîm obștesc, președintele Consiliului oamenilor muncii de naționalitate maghiară din județul Harghita. În circum-

scripția electorală Siria, o entuziastă adunare cetățenească a propus-o candidată pe profesora Elisabeta Müller-Batjosc, din comuna Sagu. La Prundul Birgăului, în județul Bistrița-Năsăud, alegerea s-a oprit asupra directorii școlii generale din comuna Florea Bîșan. Și lista candidaților din rîndurile personalului didactic pentru alegerile de la 2 martie poate fi continuată, căci peste tot dascălii se bucură de aceeași prețuire.

În mîile de adunări pentru desemnarea candidaților Frontului Unității Socialiste, peste tot, alături de ceilalți oameni ai muncii, cadrele didactice și-au exprimat a-deziunea lor totală la politica înțeleaptă a Partidului Comunist Român și hotărîrea fermă de a munci pentru edificarea României socialiste.

Investigația științifică

Problema rolului preocupărilor de cercetare științifică în procesul informării profesorilor, preluată de mai mulți dintre cei pe care i-am solicitat să-și exprime opinia în cadrul anchetei noastre, a fost abordată, de asemenea, de profesorul ROMEO DASCALES-CU, director adjunct al Institutului de științe pedagogice, care sublinia că bazele permanentizării interesului profesorului pentru informare ar trebui să fie puse încă din timpul studiilor în învățămîntul superior printr-o insistență îndrumare a studenților spre

Anchetă realizată de OCTAVIAN BUZESCU

AL. I. VLADIMIR
(Continuare în pag. 3-5)

CONSĂTĂURI DE LUCRU LA MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

STUDIUL MATEMATIC ÎN LICEU | STUDIUL CHIMIEI ÎN LICEU

În deschiderea lucrărilor consfăturii, conf. univ. Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului, a subliniat că aceasta s-a convocat pentru a se îmbunătăți, pe baza consfăturii cadrelor didactice de specialitate, studiul matematic în liceu. Anunțînd că în curînd va fi supus discuției cadrelor didactice planul liceului diversificat, elaborat pe baza Directivelor C.C. al P.C.R., plan care va fi aplicat începînd cu anul școlar 1970-1971, vorbitorul a arătat că, pînă la intrarea în vigoare a acestuia, trebuie aduse îmbunătățiri planului, programelor și manualelor actuale și a chemat pe cei de față să facă propuneri în acest sens.

Prof. Virgil Berberu, de la Liceul nr. 39, a fost de părere că întregul set de manuale de matematică pentru liceu are câteva lipsuri mari, care împiedică buna folosire și de către profesori, și de către elevi. În special manualele suferă datorită faptului că au fost întocmite în grabă, de colective diferite, care nu le-au asociat o concepție unitară.

Într-o altă parte, vorbitorul, este îndreptățit să exprime nemulțumirea în materie. Dar, urmîndu-se satisfacerea acestor exigențe, s-au neglijat aspectele pedagogice. Autorii manualelor sînt oameni foarte competenți, dar unii dintre dinși au rupt de mult contactul cu liceul și nu au ținut seama suficient de faptul că elevii nu pot fi la același nivel cu studenții unei facultăți de specialitate.

Aș propune să se înființeze la Ministerul Învățămîntului o comisie care să controleze elaborarea manualelor și să dea îndrumări. Cred că trebuie să se dea seamă de faptul că manualul de liceu se adresează în primul rînd elevului.

Prof. Crișan Iacob, de la Liceul „Matei Basarab”, a subliniat că urmînd să contribuie la îmbunătățirea studiului matematic în liceu, cadrele universitare au primit prea mult acest studiu de pe pozițiile specialității lor și s-au puțin de pe poziția profesorului chemat să predea cunoștințele respective. Trebuie să asigurăm în același timp — a spus vorbitorul — și ridicarea nivelului științific al studiului matematicii, și accesibilitatea acestuia.

În prezent nu putem preda toate lecțiile după manuale, pentru că nu întotdeauna sînt accesibile. De exemplu, nu putem folosi manualul de algebră pentru clasa a XII-a, care are un nivel științific incontestabil, dar este, după mine, la un nivel superior chiar învățămîntului superior.

Problemele pe care le avem în față acum — a spus în continuare vorbitorul — nu se pot rezolva prin simple reduceri din programe. Cred că manualul de algebră pentru clasa a XII-a trebuie să fie refăcut complet, asigurîndu-i-se și un mai accentuat caracter aplicativ.

Prof. Dalvina Berghianu, de la Liceul „Spiru Haret”, a arătat că studiul matematicii în liceu este îngreuiat de faptul că programele sînt supraîncărcate, neabile, iar manualele școlare inaccesibile. Să nu credem, a spus vorbitorul, că dacă programele sînt încărcate cu foarte multe cunoștințe asigurăm însușirea acestora de către elevi. Dimpotrivă, ei le vor învăța mecanic, superficial.

Nu sînt de acord cu programele care se schimbă de la un an la altul. Ele trebuie să formeze, pe un întreg șir de ani, o gândire de ansamblu, trebuie întocmite pe cicluri și secții. Nimeni nu poate fi împotriva unor schimbări în mai bine. Însă toate acestea să fie coordonate și puse de acord și cu programele de la alte obiecte și, mai ales, pe ansamblul claselor, pentru a nu fi nevoiți la un moment dat să deregăm tot ansamblul predării. La elaborarea manualelor și programelor — a spus în continuare vorbitorul — trebuie să se aibă în vedere și necesitățile producției, ale tehnicii din țara noastră, care se dezvoltă continuu.

Prof. Berghianu a făcut o serie de propuneri concrete privind studiul matematicii în liceu, opinînd că la secția umanistă să nu se predea analiza matematică și să se elimine de la ambele secții unele capitole de algebră abstractă, care nu se cer nici la școlile tehnice, nici la universitate. De asemenea, a cerut să se editeze noi colecții de probleme.

Prof. A. Hollinger, redactor la „Gazeta matematică”, a fost de părere că greutățile ivite în predarea materiei la clasele XII-a se datorează faptului că programele nu sînt destul de studiate. El s-a alăturat propunerii de a se institui în minister o comisie permanentă, cu oameni competenți, organizați în grupe, pe specialități, dispunînd de o documentare largă și care să aibă toată răspunderea în elaborarea programelor și manualelor.

Este adevărat, a spus în continuare vorbitorul, că manualul de analiză pentru clasa a XII-a ridică multe probleme. În acest manual au fost introduse, pe lângă elemente de analiză, și câteva noțiuni de mecanică, dar la o lună după des-

chiderea anului școlar acestea au fost înlăturate, ceea ce a provocat greutăți. Foarte sumar sînt tratate în manual întregile și este firesc faptul că unii profesori nu mai știu cum să predea. De altfel, întreg manualul pare a fi format din bucăți ale unui curs universitar. Se dau o serie de cunoștințe nu tocmai clare, și apoi problemele rămîn suspendate. Referindu-se la necesitatea perfecționării în specialitate vorbitorul a subliniat că în această privință profesorii de matematică trebuie să facă mai multe eforturi, să fie efectiv pătrunși de dorința de a învăța. În același timp, trebuie să li se pună la dispoziție o programă de studiu adecvată.

Reiundu propunerea de a se organiza o comisie care să se ocupe de elaborarea programelor și manualelor, prof. Lucrăția Carp, de la Liceul „Dr. Petru Groza”, a fost de părere că această comisie trebuie să fie formată din profesori secundari dintre cei mai capabili, astfel încît să prezinte o sinteză a capacităților existente în rândurile acestora, a posibilităților lor creatoare, a experiențelor lor.

Pronunțîndu-se pentru menținerea în programă a unor capitole de structură algebrică, prof. Carp a propus ca viitorul manual să fie elaborat cu ajutorul profesorilor clasei a XII-a, care în prezent au dobîndit o experiență și au putea da cunoștințele o formă mai accesibilă.

Vorbitorul a considerat că profesorii de matematică trebuie să se lase mai multă libertate în ceea ce privește împărțirea materialului pe ore. De asemenea, el ar trebui să dispună de manuale diferite, avînd la îndemîna de a alege pe acela pe care îl consideră mai bun.

Pornind și el de la necesitatea de a lega strîns învățămîntul de nevoile dezvoltării economice, prof. Grigore Bănescu, de la Liceul „C.A. Rosetti”, a considerat necesară studierea în liceu a elementelor de teoria mulțimilor, a structurilor algebrice, a vectorilor în spațiu și. În acest scop se impune însă să se revadă întreaga materie, începînd de la clasele cele mai mici.

Criticînd manualul de algebră pentru clasa a XII-a vorbitorul a arătat, cu exemple concrete, că acest manual cuprinde o adevărată „inventivă” pedagogică — tratarea unui capitol fără nici un exercițiu. Tot Bănescu a criticat de asemenea faptul că manualele relativ de clasă la clasă aceleași probleme, traducîndu-le însă în concepții diferite.

Vorbitorul a considerat că pentru găsirea căilor de îmbunătățire a predării matematicii ar fi indicată organizarea unor clase-pilot în care astoria manualelor și experiențele predării diferitelor capitole. Pe baza rezultatelor obținute s-ar putea elabora apoi manuale adecvate. În încheiere vorbitorul a propus ca în clasa a IX-a să se introducă studiul unor elemente de logică formală.

Subliniind faptul că programele și manualele din acest an pentru clasa a XII-a sînt foarte încărcate și dificile, de nivel mai ridicat decît cel al clasei a XI-a, prof. Gheorghe Călugăreanu, de la Liceul „N. Bălcescu”, a propus ca ministerul să înființeze o comisie permanentă pentru examinarea și admiterea în învățămîntul superior. Întrucît acestea nu pot fi luate la discreția examenatorilor.

În legătură cu elaborarea manualelor vorbitorul a opinat că acestea să fie puse în discuția la clasele IX-a și să se introducă mai după ce vor fi experimentate în mai multe școli la clase cu condiții de muncă diferite. Cred că pentru anul viitor nu se poate trece la elaborarea unui nou manual — a spus tov. Călugăreanu. Totuși, se pot aduce unele corectări. Aș propune ca algebra să nu mai fie predată în două etape de 3-3 teme cu caracter general. Pentru elaborarea viitoarelor manuale ar fi bine să se studieze cum au rezolvat cei mai buni profesori problemele impuse în predare și să se folosească experiența lor.

Sînt oameni — a spus prof. Stefan Petrescu, de la Liceul „Gh. Lazăr”, care n-au predat la liceu în viața lor, dar fac manuale pentru liceu. Este limpede că nu sînt interesați de partea pedagogică. Ar fi bine ca acei care au elaborat programele și manualele să fie puși în situația să li se predea.

Opinînd și el pentru constituirea în minister a unei comisii permanente care să se ocupe de elaborarea manualelor și programelor, prof. Petrescu a fost de părere că această comisie să fie alcătuită numai din profesori secundari.

Materialul bibliografic indicat în manualul pentru clasa a XII-a, a spus vorbitorul, nu poate fi găsit decît cu mari greutăți și în București, și cu atât mai mult în provincie. Este bine să se editeze cit mai multe lucrări de specialitate.

Referindu-se la situația din acest an a clasei a XII-a, prof. Gh. Răzescu, secretar al Societății de științe matematice, a propus ca manualele pentru clasele a

După cum am mai informat pe cititorii noștri, în ultima perioadă a avut loc la Ministerul Învățămîntului o serie de consfăturări de lucru privitoare la studiul unor discipline în clasele liceale. În nr. 972 al gazetei s-a publicat o scurtă relatare despre consfăturirile cu profesorii de matematică și cu cei de chimie. În pagina de față prezentăm mai ample dezbaterile purtate cu acest prilej.

XI- și a XII-a să fie complet reelaborate pentru viitor, înmîndu-se pasul cu cerințele actuale pe plan mondial, dar avîndu-se în vedere în același timp că ele se adresează elevilor.

Cu privire la conținutul manualelor, prof. Răzescu a fost de părere că acestea trebuie să facă mai mult loc exercițiilor aplicative. El a propus în continuare ca „Gazeta matematică”, Seria A, să se ocupe în acest an în mod special de predarea cunoștințelor din manualul de algebră pentru clasa a XII-a.

Prof. Constantin Ottescu, de la Liceul nr. 37, și-a exprimat părerea că elevii nu trebuie scușiți de eforturi ci, dimpotrivă, deprinși să lucreze, făcîți să înțeleagă că societatea noastră le cere dragoste de muncă și conștiinciozitate.

Consider, a spus în continuare vorbitorul, că învățămîntul matematic trebuie reorganizat chiar de la clasa I, astfel încît, atunci cînd un copil termină primele patru clase, să aibă o cultură matematică elementară pusă la punct. De asemenea, trebuie îmbunătățită selecția elevilor pentru liceu.

Prof. Constantin Ottescu, de la Liceul nr. 36, a fost de părere că manualul de algebră pentru clasa a XII-a este un manual bun, dar în prezent depășește cu mult posibilitățile elevilor, care, în anii anteriori, nu au fost pregătiți să-l înțeleagă.

Tov. Ottescu s-a asociat părerii celor care au susținut că autorii de manuale care lucrează în învățămîntul superior ar trebui să experimenteze ei înșiși manualele într-o clasă de liceu, să împlinescă dificultățile pe care le întâmpină profesorii. Cîi privește exercițiile aplicative, vorbitorul a fost de părere că ele există și în manualul de clasa a XII-a, numai că sînt de un alt tip decît cel obișnuit.

La rîndul său, prof. Dorina Stoicescu, de la Liceul nr. 42, a remarcat de asemenea că nu există un fir călăuzitor în studiul matematicii începînd de la clasa a V-a pînă la clasa a XII-a. De asemenea, manualul de algebră pentru clasa a XII-a, care urmărește să-i înarmeze pe elevii cu noțiuni de matematică pură, nu este suficient de sistematizat. Este necesar, a spus vorbitorul, să existe o privire de ansamblu asupra întregului quantum de cunoștințe care trebuie predate în liceu.

Și prof. Dumitru Opreanu, inspector la Inspectoratul școlar al municipiului București, a susținut ideea alcătuirii tuturor manualelor de matematică, de la clasa I pînă la a XII-a, conform unei concepții unitare, care să evite supraîncărcarea elevilor. Elementele de modernizare, a spus vorbitorul, trebuie introduse pe parcurs, nu în ultima clasă, cînd elevii sînt în pragul examenului de bacalaureat.

Prof. Valeria Tomulescu, de la Liceul „I.L. Caragiale”, a subliniat că, din cauză că programa este supraîncărcată, iar manualele dificile, profesorii sînt nevoiți să facă multe ore suplimentare. Arîndu-se să elaboreze personal o serie de exerciții menite să-i ajute pe elevii în înțelegerea noțiunilor moderne de algebră, a propus ca în viitorul manual de algebră să se introducă asemenea exerciții elaborați de profesori în cadrul practicii. Referindu-se la modul concret de corectare ce trebuie introdus în manuale, prof. Vasile Ștefănescu, cercetător la Institutul de științe pedagogice, a propus să se păstreze capitolele privitoare la structurile algebrice și la teoria ecuațiilor, dar să li se prezente într-o formă mai accesibilă. În întregime trebuie refăcut capitolul privitor la calculul integral, care se cere completat și serios sistematizat.

În încheiere, mulțumind participanților la consfătură pentru sugeriile și propunerile lor, conf. univ. Traian Pop a arătat că acestea vor fi luase în considerare, pentru a se lăsa pe baza lor măsuri de natură să ducă la îmbunătățirea actualilor programe și manuale, ca și a cursurilor de perfecționare pentru profesori. Vorbitorul a subliniat totodată că se vor face toate eforturile pentru ca programele liceului diversificat să fie gata cit mai curînd, astfel încît autorii viitoarelor manuale să aibă condiții bune de elaborare a acestora, iar editura să le poată pune din timp la dispoziția școlilor.

Deschizînd lucrările consfăturii, conf. univ. Traian Pop a invitat pe participanții să-și spună părerea cu privire la studiul chimiei în clasele liceale. De asemenea, cei prezenți au fost solicitați să analizeze programele și manualele după care se predă în prezent chimia în liceu și să facă propuneri pentru îmbunătățirea lor în viitor.

La începutul cuvîntului său, prof. Mircea Mirosescu, de la Liceul „Gh. Șincai”, a arătat că inițiativa Ministerului Învățămîntului de a asculta direct părerile profesorilor despre noile programe și manuale de chimie este salutară. Sinceri să fim, a spus vorbitorul, ne-am făcut mari iluzii cu ani în urmă atunci cînd am auzit că se vor îmbunătăți și moderniza programele și manualele liceale. Dar, după apariția și după lectura atentă a manualelor, am avut deziluzii. Nu aș fi în privința conținutului, ci asupra modului de tratare a acestui conținut, asupra expunerii cunoștințelor de chimie. Consider că în forma lor actuală manualele de chimie sînt aproape total inaccesibile pentru elevii mijlocii.

La clasa a IX-a de pildă programa este mai judicios întocmită decît cea veche, dar manualul este greoi. Capitolul privitor la structura atomului este conceput într-o viziune mai modernă și asta este un lucru bun. Se introduc însă o serie de noțiuni și termeni noi — orbital, forță mecanică cuantică, nor electronic etc. — care nu sînt suficiente de clar explicate, care presupun cunoașterea unor noțiuni mai avansate decît cele pe care le-au căpătat elevii în clasele anterioare. De asemenea, legile chimiei și ale gazelor sînt tratate fragmentar, dispersat.

În încheiere cuvîntului său vorbitorul a propus ca în viitor programele de chimie să fie mai bine corelate cu alte discipline contingente (fizică, matematică), ca legile de bază ale chimiei să fie studiate împreună la începutul cursului și nu rîspîndite de-a lungul a 4 ani, să se acorde mai mult timp studiului metalelor, acesta fiind extins, eventual, prin reducerea timpului afectat chimiei organice.

Prof. Oscar Roșianu, de la Liceul „Spiru Haret”, a arătat că deși liceul este o școală de cultură generală, unele manuale au tendința de a merge spre specializare. Întrîm în prezent în manualele de liceu — a spus prof. Roșianu — formule și noțiuni pe care noi le învățăm în facultate. Cred însă că trebuie făcut mai mult în domeniul dezvoltării gândirii logice în studiul chimiei. Chimia este o disciplină frumoasă dar, predînd-o sec, încercînd-o cu mult material informativ, din elevilor manuale inaccesibile, fără să vrem îl facem pe cei care o învață să o socotească cea, neinteresantă.

Actualele manuale sînt greu de folosit de către elevi și uneori chiar de către profesori. În viitor cred că ar trebui schimbate atât manualele, cit și programele de chimie, în sensul unei permanente sporiri a exigenței științifice, dar și al unei accesibilități sporite. Profesorii de liceu, care predau direct la catedră, ar trebui mai mult consultați la întocmirea programelor — a fost de părere prof. Mariana Filip-Sărăceanu, de la Liceul „Gh. Șincai”. Cîi privește manualele așteptăm cu interes — așa cum prevăd Directivile C.C. al P.C.R. — elaborarea lor de către autori diferiți, lăsînd ca practica să selecteze pe cele mai bune. Actualele manuale de chimie sînt evident încărcate. Ce să se reducă din ele? Consider că nu este bine să se tot tace, să se ampuze toate capitolele. Părerea mea este că trebuie să se reducă anumite capitole în întreaga lor, iar capitolele care rămîn să fie studiate în toate amănunțit științifice. O privire generală se poate obține tocmai prin aprofundarea unor teme sau capitole reprezentative.

Prof. Ion Ștănculescu, de la Liceul „M. Viteazul”, a arătat că între programă și manual trebuie să existe o strînsă legătură, dar acestea nu înseamnă că, așa cum se întâmplă uneori, ele să fie făcute de una și aceeași persoană. Altfel, s-a întâmplat ca manualul gata redactat să nu corespundă programelor; atunci s-a modificat programa după manual, con-

plîndu-se tabla de materii a acestuia. În viitor este necesar să existe o programă judicioasă întocmită, care să stea la baza elaborării manualelor. Programa să se adreseze profesorilor, iar manualul elevilor.

Prof. Aurora Milea, de la Liceul „N. Bălcescu”, s-a oprit în cuvîntul său îndeosebi asupra lipsurilor din manualele de chimie. Se resimte faptul — a spus vorbitorul — că manualele liceale sînt redactate de personalități științifice remarcabile, dar care nu cunosc suficient particularitățile elevilor și nivelul de cunoștințe al acestora. Începînd cu clasa a IX-a elevii sînt introduși în domeniul de strictă specialitate. La elaborarea manualelor este bine să colaboreze în mai largă măsură profesorii de specialitate de liceu.

Prof. Ecaterina Șerbănescu, de la Liceul „Spiru Haret”, a arătat că nu consideră indicată alcătuirea unor colective pe clase pentru întocmirea programelor. Este mai potrivită — a fost de părere prof. Șerbănescu — o singură comisie, un singur colectiv care să lucreze pentru toate clasele și care să conceapă în mod unitar predarea chimiei începînd de la clasa a VII-a și pînă la a XII-a. Cred că de data aceasta n-ar mai trebui să ne mulțumim cu tot felul de ajustări sau adausuri la vechile programe. O dată cu reorganizarea învățămîntului trebuie concepute și viitoarele programe. În noua concepție trebuie să se renunțe la unele noțiuni care încarcă și la specializarea strictă.

Subliniind nivelul științific ridicat al manualelor de chimie pentru clasele a IX-a, a XI-a și a XII-a, prof. Marieta Sava, de la Liceul „M. Sadovenanu”, a arătat în același timp că ele sînt deficiente din punct de vedere metodic. În continuare vorbitorul a făcut unele propuneri privind îmbunătățirea manualelor în edițiile următoare.

La manualul de clasa a IX-a, a spus vorbitorul, am făcut în anul trecut un referat exprimînd poziția profesorului care predă la catedră. Dacă autorii (care sînt din afara școlii) și editura ar ține seama de doleanțele profesorilor, cred că manualul ar putea fi folosit. Se cere, totodată o mai bună corelare a studiului chimiei cu celelalte obiecte de învățămînt. De pildă, în prezent, legile gazelor nu sînt bine fundamentate din punct de vedere fizic, pentru că, după cum se știe, acestea se studiază la fizică abia în clasa a X-a. Ar fi bine însă ca elevii să cunoască înții aceste noțiuni la fizică și apoi să li se aplice la chimie. Tot privitor la studiul chimiei în clasa a IX-a sînt de părere că problemele legate de electroliză sînt tratate insuficient. Ori să se facă toate în clasa a X-a, ori, dacă nu, să se studieze așa cum trebuie în clasa a IX-a.

Manualele pentru clasa a XI-a și a XII-a îmi par extrem de încărcate. Cred că deocamdată, pînă la o totală revizuire a lor, li se pot aduce unele corective. S-ar putea renunța la o serie de experiențe pentru că și așa ele nu se pot realiza într-un laborator liceal, întrucît cer o aparatură de care nu dispunem. Durata acestor experiențe nu se poate încadra în ora de curs, iar substanțele indicate nu figurează în nomenclatorul Ministerului Învățămîntului. În al doilea rînd, din manuale pot fi scoase o serie de metode de preparare a unor substanțe chimice care nu aduc nimic nou și dimpotrivă, îi încarcă pe elevi și îi sperie prin dificultățile lor. În sfîrșit, trebuie revizuite manualele din punct de vedere al stilului expunerii.

Veronica Ferariu, cercetător principal la Institutul de științe pedagogice, a arătat că actuala structură a studiului chimiei în liceu — cite două ani pentru chimia anorganică și respectiv organică — corespunde cerințelor învățămîntului modern. Această eșalonare — a spus vorbitorul — a fost primită cu interes de către profesori. În programa clasei a IX-a, și deci și în manual, s-au introdus unele capitole care contin teme de importanță capitală din punct de vedere științific, cum ar fi cele de pre-structura atomului și sistemul periodic al elementelor. Din sursele noastre am aflat însă că aceste capitole nu au putut fi realizate decît după o muncă foarte serioasă din partea profesorului și rezultatele nu au fost bune decît acolo unde acesta a reușit să sistematizeze materia. În manualul de clasa a XII-a s-au strecurat, pe lângă o mulțime de formulări greoaie, și unele necorespunzătoare, care îi pun în incertare pe elevi și creează dificultăți profesorilor.

Prof. Corneelia Gheorghiu, inspectoare de specialitate la Inspectoratul școlar al municipiului București, a scos în discuție problemele de natură metodică, din punct de vedere științific, un pas înainte în studiul chi-

miei în liceu. Nu același lucru se poate spune însă despre aspectul metodic al acestor manuale. Știm cu toții — a spus prof. Gheorghiu — că în știință în general, deci și în chimie s-au înregistrat numeroase progrese. Este imposibil însă ca toate cunoștințele noi să fie studiate în liceu. Cred că trebuie introduse numai acele cunoștințe care să ajute la mai buna cunoaștere a fenomenelor chimice.

După ce a analizat unele deficiențe ale noilor manuale de chimie, vorbitorul a propus ca viitoarele ediții ale manualelor de clasa a IX-a să fie însoțite — fie separat în broșură, fie în anexă la programă — de îndrumări metodice pentru profesori. De asemenea, a opinat că în viitor la elaborarea programelor și manualelor să lucreze efectiv profesori din învățămîntul liceal și cercetători de la Institutul de științe pedagogice.

Prof. Beatrice Petre, de la Liceul nr. 10, a subliniat că în contrast cu conținutul de nivel ridicat al lecțiilor din manualul de clasa a XI-a, problemele și exercițiile practice care însoțesc aceste lecții sînt extrem de simple, ele necontribuînd la dezvoltarea raționamentului elevilor.

Prof. Eugen Popa, de la Liceul nr. 24 a arătat că, pregătindu-se pentru lecții, de multe ori consultă și Tratatul de chimie generală. Uneori, a spus vorbitorul, îmi este dat să înțeleg chiar fraze sau paragrafe cu un conținut foarte asemănător. Este clar însă că un manual școlar nu trebuie să se confunde cu un tratat care se adresează specialiștilor.

Aș mai vrea să vorbesc și despre o altă lipsă a manualelor — a spus prof. Popa. Am observat de pildă că în manual nu se menționează decît foarte puțin despre industria chimică din țara noastră și doar avem o chimie dezvoltată, o industrie chimică de faimă mondială, numeroase metode românești se folosesc în prezent de către chimiștii din lumea întreagă, iar școala românească de chimie are o contribuție serioasă la progresul științelor mondiale. Și din punct de vedere educativ deci manualele trebuie îmbunătățite substanțial.

Prof. G. Maroci, de la Liceul nr. 33, a fost de părere că o mare parte din neajunsurile manualelor se datorează și grapei cu care se lucrează la editarea lor. Introducerea oricărui lucru nou trebuie făcută nu în pripă, ci bine chibzuit și gândit. Or, după cite am aflat, unele manuale au fost lucrate pe fugă, în două luni și apoi nici n-au mai fost date la referenți — a spus prof. Maroci. Pe viitor trebuie să se asigure elaborarea de îndelea a unor manuale, de către profesorii de liceu care au experiența la catedră și care au experimentat chiar manualul respectiv.

Prof. Aurel Petrovan, lector la I.P.C.D. București, a propus Ministerului Învățămîntului să analizeze și să adopte programa discutată la consfătură profesorilor de chimie care a avut loc la Iași în 1964, întrucît socotește că aceasta corespunde cerințelor actuale ale studiului chimiei în liceu.

În încheiere discuțiilor a luat cuvîntul conf. univ. Traian Pop, adjunct al ministrului învățămîntului, care a apreciat ca deosebit de valoroase observațiile și propunerile care s-au făcut. În prezent — a spus vorbitorul — se resimte nu numai la noi, ci și în general, pe plan mondial, o supraîncărcare a programelor și manualelor școlare. Într-adevăr se manifestă o tendință de alunecare spre specializare. Pe viitor trebuie să îmbinăm, în elaborarea manualelor, competența științifică a cadrelor universitare cu experiența la catedră a profesorilor de liceu. Observațiile și propunerile făcute vor fi luate în seamă imediat, la manualul de clasa a X-a, aflat în curs de elaborare. Întrucît celelalte trei manuale nu mai pot fi operate în prezent restructurări substanțiale, vor fi aduse îmbunătățiri programelor respective, în anelele cărora se vor da îndrumări cu privire la folosirea manualelor.

Pe viitor se va asigura o mai largă consultare a profesorilor de liceu în elaborarea programelor și manualelor, fiindu-se în acest sens colective de consultații. Proiectele de program vor fi dezbătute cu cercuri largi ale profesorilor de specialitate și se vor tipări mai multe manuale, pentru a se da posibilitatea de a se alege cel mai bun.

Vrem să avem un liceu de cultură generală care să dea elevilor o pregătire corespunzătoare și să li creeze posibilitatea ca ulterior, în facultate, să se poată specializa în domeniul ales. În curînd vor fi supuse dezbaterii publice, conform indicațiilor cuprinse în Directivile C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului, și planurile de învățămînt al liceului diversificat. În cadrul acestor dezbateri sinteti chemați din nou să vă spuneți cuvîntul.

Actul Unirii - o pagină de aur din istoria României

Poporul român a fost profund animat, de-a lungul milenarelor sale existențe, de conștiința unității sale. Limba comună, lipsită de dialecte, conștiința originii latine, unitatea în manifestările de cultură și legăturile economice totdeauna vii între țările române, chiar și în timpul orînduirii feudale, au contribuit la menținerea și dezvoltarea ideii unității, au pregătit nașterea națiunii moderne române, a ideii naționale și a aceleia a necesității fărîmării statului național. Momentele de apropiere pe plan politic și militar, încercările de unire feudală și îndeosebi glorioasele fapte ale lui Mihai Viteazul, care a reunit în mod vremelnic sub autoritatea sa cele trei țări românești, n-au culminat, în condițiile orînduirii feudale, prin realizarea unui stat unitar românesc, dar ele au contribuit la accentuarea conștiinței de neam.

De-a lungul veacurilor, oamenii de cultură au întretinut vite conștiința unității românilor care, cum scria cronicarul Grigore Ureche, „s-au tras de la un izvod”. „Locul

dară acesta unul este acum Moldova și Țara Muntenescă — înseamnă cu mîndrie Miron Costin — este drept Dacia, cum și tot Ardealul cu Maramoros și cu Țara Olteului”. Pentru Constanțiu Cantacuzino Stolicul tot românii „dintr-o ființă au izvorit și cură”. La Dimitrie Cantemir, înseși pînă la domnitor al Moldovei, și-a întîlnit una din principalele sale lucrări „Hronicon a toată Țara Românească (care apoi s-au împărțit în Moldova, Muntenescă și Ardealul)”. Prin scrierile lor cărturarii perioadei feudale au menținut vite conștiința unității de neam și au pregătît apariția conștiinței naționale.

În cursul secolelor al XVIII-lea și îndeosebi în a doua sa jumătate, procesul de destrămare a orînduirii feudale și adincile transformări economico-sociale ale acestei etape a istoriei poporului nostru au dus la formarea națiunii moderne, la apariția conștiinței naționale, la dezvoltarea culturii naționale și îndeosebi la apariția unui program de înnoiri care, dezvoltat în cursul secolului al XIX-lea, avea să stea

la baza creării României moderne. Făurirea unui stat modern, descătușat de rînduiește feudale, care reprezentau frînă în calea dezvoltării societății, a unui stat unitar, cuprînzînd în hotarele sale cele trei țări istorice, și totodată neatinat, semnificîndu-se teritoriul național dominat de care era pe deplin conștient. De pe această poziție, Tudor Vladimirescu a cerut dinvîntului de la București „să dăruieze o corespondență” cu cel din Iași, „ca unii ce suntem de un neam, de o lege și supt aceiași stăpînire”.

În deceniul următor evenimentelor revoluționare din 1821, ideea unirii țărilor române a devenit mai puternică, Unirea ajungînd să fie definită într-un memoriu al epocii drept „corăbierul iscusit” care trebuia să ducă poporul român la mîntuire. Ideea era atît de puternică încît ea a pătruns în Regulamentele Organice din 1831 și 1832 ale Țării Românești și Moldovei, o secție întreaga din cel dintîi fiind intitulată semnificativ „Începuturi de unire mai de aproape între amîndouă Principatele”. Ideea unității statale, atît în versiunea mai

largă a unității întregului popor român, cit și în aceea mai restrînsă, dar mai ușor realizabilă în condițiile date, au urziri Moldovei și Țării Românești, a însușit mîncarea de eliberare a poporului român în cel de al doilea sfert al secolului al XIX-lea. Ea și-a găsit, de asemenea, o puternică reflecție și pe planul culturii naționale, cultura ce s-a dezvoltat în țările române într-o strînsă interdependență, intelectuală dînd și în această perioadă o contribuție deosebită la eliberare a poporului român, împlinirii năzuințelor sale seculare.

Unitatea stataală a constituit unul din obiectivele centrale ale luptărilor revoluționare de la 1848. Idee sintetizată în mod pregnant în strigătul cu rezonanțe peste veac al țărănimii transilvane strînsă pe Cîmpia Libertății de la Blaj în anul 1848: „Nolî vrem să ne unim cu Țara”. Revoluționarii munteni, moldoveni și transilvăneni au fost profund animați de ideea unității. În perioada următoare revoluției pașoptiste impor-

tanta acestei idei a crescut, unitatea impunîndu-se ca o problemă cheie a procesului eliberării naționale și sociale a poporului român. La mijlocul celui de al șaselea deceniu al secolului al XIX-lea, în condițiile dezvoltării pieței unice naționale, ale desăvîrșirii unității economice dintre Moldova și Țara Românească, mai ales după unirea vamală intrată în vigoare la 1 ianuarie 1848, unirea celor două țări a devenit obiectiv central al poporului român, țelul pe care el l-a urmărit cu abnegație și ferovitate, beneficiînd totodată de o situație internațională favorabilă creată Principatelor Române în perioada Congresului de pace de la Paris din 1856, care a pus capăt războiului Crimeii. Purtător de cuvînt al năzuințelor de unitate, Mihail Kogălniceanu declara în această vreme Unirea Principatelor „vistul de aur”, „dorința vie și logică a marelui majorității a românilor”.

În 1857, Adunările ad-hoc în care și-au trimis reprezentanți toate clasele și păturile sociale ale Țării

Românești și Moldovei pentru a exprima în fața Europei dorințele poporului român, au constituit o nouă dovadă a unanimității cu care era susținută ideea Unirii Principatelor, deși pe plan social ele au oglîndit divergențe izvorite din pozițiile de clasă deosebite ale membrilor lor.

Dacă Franța, Rusia, Sardinia și Prusia au susținut revendicarea fundamentală a mentenilor și moldovenilor, aceștia revendicau și întîmpinînd un timp opoziția Angliei și îndeosebi aceea a Imperiului Otoman și a Imperiului Habsburgic. Divergențele dintre puterile europene au făcut ca în Conferința de la Paris din 1858, care urma să statueze viitorul Principatelor, problema Unirii să nu-și găsească rezolvarea dorită a poporului român. Convenția de la Paris a instituit un regim hibrid în cele două țări, deși recunoscuse numele de Principate Unite și crea unele instituții comune. Ea a menținut în ansamblu separația politico-administrativă a Moldovei și Țării Românești, păstrînd mai departe cîrma acestora doi domni, două guverne, două adunări legislative și două administrații separate. În situația creată în vara anului 1858 poporul român nu-i mai rămînea decît calea de a-și lua soarta în pro-

PROIECTUL PLANULUI ȘCOLII GENERALE DE 10 ANI ÎN DEZBATEREA CADRELOR DIDACTICE

Zilele acestea, în toate epocile de cultură generală din țară au loc ședințe ale consiliilor profesionale în care cadrele didactice discută proiectul planului de învățământ al școlii generale de 10 ani, spunându-și părerea cu privire la modalitățile de îndeplinire a sarcinilor trasate în acest domeniu de Directivele C.C. al P.C.R.

Pe lângă aprecierea soluțiilor de principiu care au stat la baza întocmirii proiectului de plan, în cadrul dezbaterilor din consiliile profesionale se fac numeroase propuneri și sugestii concrete privind proporțiile între diferitele discipline de studiu, îmbunătățirea predării unor obiecte, crearea condițiilor pentru transpunerea în practică a prevederilor proiectului de plan.

Și pe adresa redacției noastre au sosit numeroase scrisori în care se exprimă puncte de vedere privind proiectul planului de învățământ al școlii generale de 10 ani. Cu numărul de față începem publicarea unora dintre acestea.

Cercuri și pentru elevii mici

În proiectul planului de învățământ al școlii generale de 10 ani se propune ca cercurile științifice, tehnice, artistice și practice la clasele VI—VIII să fie obligatorii pentru toți elevii, orele respective intrând în norma profesorilor. După studierea atentă a acestei prevederi a proiectului de plan mi-am pus câteva întrebări: oare pentru elevii din celelalte clase ale școlii generale (II—V) nu se vor organiza cercuri?; dacă toți elevii din clasele VI—VIII sunt obligați să activeze la câte un cerc în cadrul școlii, atunci acești elevi vor mai putea frecventa și cercurile din cadrul caselor sau parlatelor pionierilor? În legătură cu aceste două probleme aș dori să fac și unele propuneri.

În primul rând, să se organizeze cercuri — îndeosebi artistice și practice — și pentru școlarii mai mici. Apoi

toate cercurile organizate în cadrul școlii generale să fie cuprinse în norma didactică și să fie conduse de organizațiile de pionieri în strânsă colaborare cu direcția școlii. Având în vedere faptul că la casele pionierilor sînt antrenate în cercuri un număr de pionieri și școlari, mai ales din clasele V—VII, propun ca pentru aceștia să nu existe obligativitatea de a frecventa cercurile în cadrul școlii. Menționarea obligativității frecventării cercurilor din școli va duce la supraîncărcarea elevilor buni, va crea greutatea în ce privește înscrierea pionierilor la cercurile caselor de pionieri, cercuri care, în majoritate, au tradiție, experiență și activitate îndelungată.

EMIL HUSAR
directorul Casei pionierilor din orașul Reghin, jud. Mureș

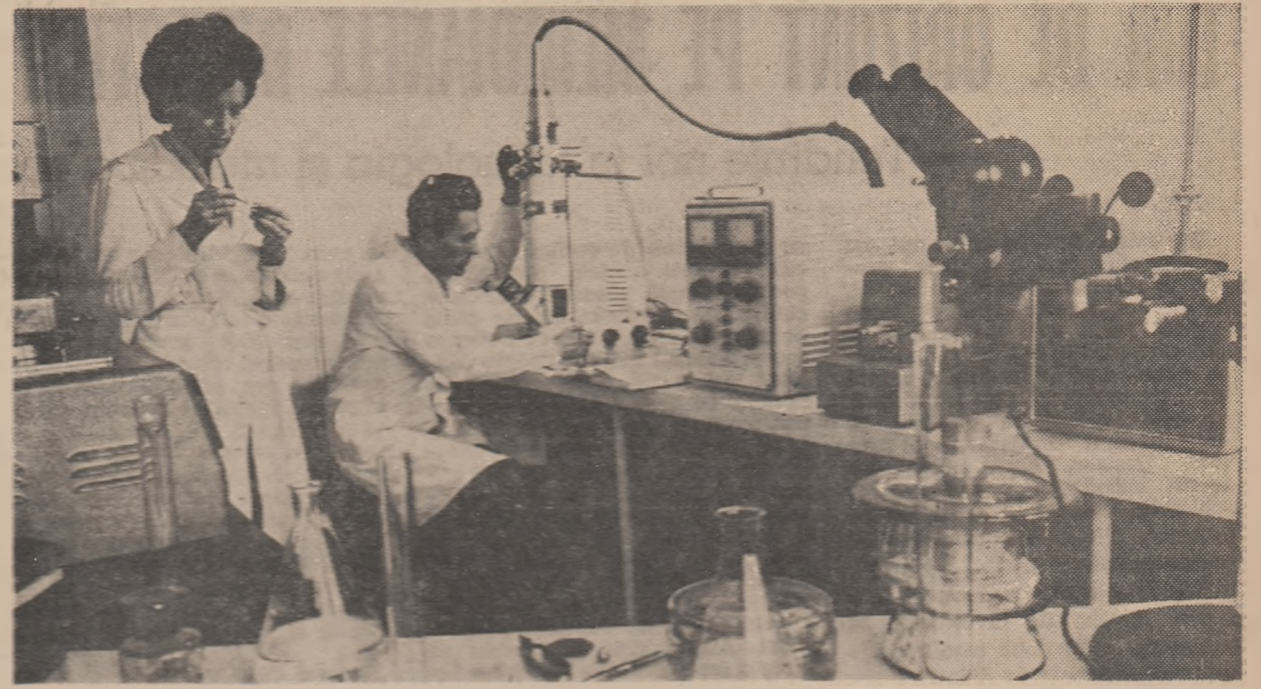
Absolvenților școlii generale le sînt necesare și cunoștințe social-politice

Proiectul planului de învățământ al școlii generale de 10 ani reflectă preocuparea organelor de învățământ pentru traducerea în viață a Directivei Comitetului Central al Partidului Comunist Român privind învățarea învățămîntului obligatoriu de 10 ani. După opinia mea, orele sînt, în general, echilibrat repartizate pe discipline umaniste, discipline realiste, discipline estetice, educație fizică și celelalte activități. Consider că realizarea obiectivelor planului va asigura întregului tineret, așa cum cer Directivele partidului, o cultură generală mai dezvoltată, potrivit cerințelor actuale și de perspectivă ale societății noastre. Progresul științei și tehnicii contemporane. Este pozitiv faptul că se urmărește ca școala generală de 10 ani să asigure elevilor și o pregătire cu caracter tehnic-practic, care să contribuie la orientarea lor școlară și profesională.

Analizînd capitolul „Discipline umaniste” surprind însă faptul că în ambele variante nu se prevede decît o oră de instrucție civică, în clasa a X-a. O asemenea oră există și în planul de învățământ al școlii de 8 ani, care prevedea predarea în clasa a VIII-a a unei ore de „Educație cetățenească”.

Prelungirea duratei învățămîntului general la 10 ani îngăduie însă, după părerea mea, posibilitatea de a se amplifica cunoștințele social-politice predate elevilor. Consider că este necesar ca în planul școlii generale de 10 ani să se menționeze, ca și în cel al școlii de 8 ani, predarea în clasa a VIII-a a „Educației cetățenești”, în cadrul căreia elevii vor primi cunoștințele pe care le primesc de fapt în prezent în școala de 8 ani și să se introducă alt în clasa a IX-a, cît și în clasa a X-a, cite o oră de cunoștințe social-politice. În cadrul acestor ore ar urma să li se facă cunoscută elevilor politica științifică, marxist-leninistă a partidului și statului nostru. De asemenea, li s-ar putea preda noțiuni de etică, educație morală și estetică, s-ar putea contribui în mai mare măsură la formarea profesorilor și deprinderilor de comportare civilizată în școală, în societate, în familie etc. Istoria învățămîntului nostru, istoria învățămîntului în general, rolul care l-a fost rezervat școlii de-a lungul timpului, dar mai ales rolul care-l este rezervat școlii în societatea socialistă pledează în sprijinul unei asemenea propuneri.

V. I. ȘTEFĂNOIU

Cercetări în laboratorul de microscopie electronică al secției de fitopatologie și microbiologie al Academiei

(continuare din pag. 1)

munca de investigație științifică. Vitorii profesori — ne-a spus d-asa — ar trebui să fie mai mult solicitați la activitatea cercurilor științifice, mai bine orientați în sensul documentării individuale pe marginea problemelor puse la cursuri. Poate că ar fi necesar ca și în aprecierea lor la examene să se țină seama de preocupările pe care le manifestă în această direcție. S-ar crea astfel o necesitate de informare științifică care ar continua și după absolvirea cursurilor.

Pentru a stimula și a întreține acest interes în rîndurile profesorilor ar fi bine să li se ofere posibilitatea unei mai largi manifestări publicistice. Pentru aceasta ar fi necesar în primul rînd ca «Gazeta Învățămîntului» să dispună de un spațiu grafic mai mare decît cel de care dispune în prezent. Pe de altă parte, consider că nu numai publicațiile de specialitate sînt chemate să trateze problemele învățămîntului. Acestea pot fi cuprinse în profilul oricărei reviste de cultură din întreaga țară. O cale pe care se realizează în formarea corpului profesional o constituie cursurile ținute în cadrul institutelor de perfecționare. Dar aceste cursuri nu sînt audiate de întreaga masă a cadrelor didactice. Cred că ar trebui studiată posibilitatea ca ele să fie multiplicare și difuzate în toate școlile din țară.

În legătură cu aceasta, șă mai ridică o problemă. În București au fost organizate nu de mult, pentru specialiștii din producție, cursuri de programatori pentru calculatoare electronice. În treacăt fie spus, nu știu de ce nu s-a considerat necesar ca la aceste cursuri să participe și profesorii din învățămîntul de cultură generală.

O atenție mai mare ar trebui să se acorde, cred, informării cadrelor didactice asupra evoluției fenomenului pedagogic peste hotare. Aceasta s-ar putea realiza pe mai multe căi. Prima este aceea a difuzării mai eficiente, prin Biblioteca centrală pedagogică, a unor materiale care apar în străinătate, în condițiile actuale nu mai poate fi vorba de o documentare pe bază de rezumat. Acestea fac parte și ele din arsenalul de mijloace al informării, dar cadrele didactice trebuie să aibă în același timp posibilitatea de a citi lucrări în original. Sînt, pe de altă parte, multe cadre didactice care pleacă în excursii de agrement peste hotare, prin O.N.T. Fiind încadrate în grupuri de o compoziție profesională eterogenă, ele nu se pot informa acolo asupra problemelor de pedagogie. Ce-ar fi dacă apelîndu-se la sprijinul Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învățămînt și

INFORMAREA ȘTIINȚIFICĂ

Cultură, s-ar organiza excursii în grup ale cadrelor didactice și păstrîndu-se și latura de agrement a acestor excursii, s-ar face astfel încît în programele lor să fie incluse și obiective de interes pedagogic?

Amplificarea resurselor documentare

Referindu-se, de asemenea, la căile prin care se poate realiza informarea și pregătirea cadrelor didactice, prof. Gh. SMARANDACHE, inspector la inspectoratul școlar al municipiului București, aprecia că un element foarte important este acela al asigurării surselor de documentare. „Ar fi necesar, arăta tov. Smărăndache, ca profesorilor să li se pună la dispoziție scurte buletine pe specialități sau pe grupe de specialități, care să fie un instrument operativ pentru a-i orienta în materialul documentar de specialitate. Cred de asemenea că ar trebui să crească rolul bibliotecii în viața școlii. Pînă acum s-a considerat de multe ori că bibliotecile școlare sînt doar o sursă de informare pentru elevi. De aceea ele au fost foarte puțin do-

tate cu lucrările de specialitate necesare profesorilor. Și în prezent unele publicații, unele lucrări necesare profesorilor vin cu întîrziere în școli și profesorii nu au posibilitatea să și le procure.”

La solicitarea diferitelor institutii bibliotecile din marile centre au alcătuit bibliografii largi pe teme de interes deosebit și de mare actualitate. Îndeosebi, aceste bibliografii sînt utilizate de acel unic beneficiar care le-a comandat. Nu ar fi bine oare ca, odată ce tot sînt alcătuite, unele din ele să fie puse și la dispoziția școlilor? S-ar putea organiza poate și un schimb de cărți între bibliotecile școlare și bibliotecile publice, împrumuturi trimestriale sau lunare.

Îndicînd o cale sau alta pentru realizarea unei mai bune informări științifice a corpului profesional, cei consultați în cadrul anchetei noastre au fost, cu toții, unanimi în a sublinia absoluta ei necesitate în condițiile învățămîntului nostru de astăzi, faptul că ea reprezintă o componentă obligatorie a profilului intelectual al profesorului contemporan.

Mai mult spațiu materiilor de cultură tehnică

Așa după cum se arată în Directivele C.C. al P.C.R., școala generală de 10 ani este chemată să asigure întregului tineret o cultură generală mai dezvoltată, potrivit cerințelor actuale și de perspectivă ale societății noastre, progresului științei și tehnicii contemporane. Această pregătire de cultură generală va permite tinerilor care se vor orienta spre școli profesionale să dobîndească o calificare la un nivel mult mai ridicat și într-un timp mai scurt. Chiar în preambulul la proiectul de plan se precizează că școala de 10 ani va urmări să asigure și o pregătire cu caracter tehnic-practic, care să contribuie la orientarea școlară și profesională a elevilor și în același timp să ușureze însușirea ulterioară a profesiunii, atît prin școli profesionale cît

și prin calificarea la locul de muncă. De altfel aș vrea să amintesc faptul că, atunci cînd s-a discutat despre reducerea duratei școlii profesionale, printre alte motive a fost și acela că elevii vor avea posibilitatea să dobîndească în prealabil, în școala generală de 10 ani, o pregătire tehnică și practică.

Părerea mea, studiind acum proiectul de plan al școlii de 10 ani, este că a fost rezervat un spațiu prea restrîns materiilor de cultură tehnică. Cred că, pentru a se răspunde sarcinilor pe care le-am menționat mai sus, în viitoarea școală generală de 10 ani nu trebuie făcut mai puțin decît s-a făcut pînă acum în ce privește înarmarea elevilor cu cunoștințe și deprinderi tehnice și practice, ci mai mult și mai bine.

Pornind de la ideea — izvoită dintr-o practică îndelungată — că lucrările practice nu sînt accesibile pe elevii cîi, dimpotrivă, îi interesează și-i antrenează într-o activitate plăcută aș propune ca în clasele V—VIII să se mențină, ca și pînă acum, cite două ore de lucrări practice.

În ce privește clasele IX—X, optez pentru prima variantă propusă de proiect gîndindu-mă că a doua variantă, cu o zi de practică, nu va da randamentul dorit, elevii fiind mai mult antrenați în lucrări auxiliare sau gospodărești. Sînt pentru efectuarea lucrărilor practice în atelierul școlilor, care, evident, să fie mai bine utilizate ca pînă acum și încadrate cu maștri bine pregătiți, cu experiență în meserie și în munca didactică.

Variantă I propune pentru clasele a IX-a și a X-a un program săptămînal de 26 ore, deci mai mic cu două ore decît cel pe care l-au avut elevii în clasele a VII-a și a VIII-a. Această scădere a duratei programului de activitate nu are, după mine, o motivație psihopedagogică. După cit vîd, programul variantei a II-a prevede tot 26 ore, iar în liceu, în primele clase, se fac 30 de ore săptămînal. Consider, deci, că în clasa a IX-a și a X-a totalul de ore pe săptămîină poate să fie de 28, iar cele două ore în plus față de proiect să fie atribuite pregătirii practice a elevilor.

ION V. COTOMAN
profesor-maistru
Școala generală nr. 23,
București

prile minii și de a rezolva cu forțele sale problema Unirii.

La începutul anului 1859, Adunările electivă de Iași și de la București au trecut la alegerea noilor domni. La 5 ianuarie 1859, într-o atmosferă entuziastă a fost ales ca domnitor în capitala Moldovei candidatul Partidului Național, colonelul Alexandru Ioan Cuza, un patriot înflăcărat, luptător revoluționar pasapost, fruntaș al mișcării pentru Unire. Salutul lui alegea, Mihail Kogălniceanu i-a cerut să fie „bun mai ales pentru aceia pentru care mai toți domnii au fost nepăsători sau răi” și i-a mai cerut să fie „omul epocii”, „omul nou” pe care-l dorea poporul în împrejurările deosebite prin care treceau țările române.

Dacă în Moldova evenimentele legate de alegerea domnitorului s-au desfășurat cu oarecare ușurință într-un sens favorabil năzuințelor poporului român, în Țara Românească, unde datorită sistemului electoral restrictiv majoritatea în Adunarea electivă fusese cucerită de reacțiunea conservatoare, situația era îngrijorătoare pentru cauza fărîmării statului modern și unitar român. În fața majorității din Adunare s-a ridicat însă înțelepciunea politică a fruntașilor Partidului Național, și îndeosebi a conducătorilor grupării radicale, și

mai ales forța impetuoasă a maseilor de orășeni și de țărani care au participat, animate de un fierbinte patriotism, la evenimentele hotărîtoare ce se desfășurau. Zeci de mii de oameni au ținut sub presiunea lor majoritatea reacționară a Adunării electivă, au împiedicat-o să-și impună candidatura la domnie, pe foștii domnitori Bibescu și Stirbei și, apoi, în ziua de 24 ianuarie, au constrîns-o să accepte ca o soluție salvatoare propunerea — făcută în acea zi de minoritatea înaintată a deputaților — ca și Adunarea de la București să aleagă ca domn pe Alexandru Ioan Cuza, domnitorul Moldovei. Ales în unanimitate la București, ca și la Iași, Cuza a devenit însuși simbolul ideii Unirii care s-a concretizat în persoana sa, pe calea ingenioasă a acestei duble alegeri.

Dubla alegere a pus Europa în fața unui fapt împlinit. Poporul român își realizează prin propriile forțe prima etapă a unității sale statale, statul modern român fusese fărîm. Actul dublei alegeri a fost primit cu nesfîrșit entuziasm și cu o bucurie fără margini de națiunea română. Munteții și moldovenii au sărbătorit fericiți acest eveniment care reprezenta actul de

naștere al României moderne. Transilvănenii au întîmpinat cu același entuziasm vestea dublei alegeri. „Cînd s-a ales Cuza domn — scria un an mai tîrziu Alexandru Papii Ilarian — entuziasmul la românii Transilvaniei era poate mai mare decît în Principate”.

Alegerea lui Alexandru Ioan Cuza a trebuit să fie acceptată de puterile europene ca un act istoric ireversibil. În aprilie 1859, cîinci dintre puterile garante, cele patru puteri favorabile Unirii, la care acum se adăugase și Anglia, au recunoscut dubla alegere. În septembrie 1859, Turcia și Austria, la rîndul lor, și-au dat adevineea la actul istoric îndeplinit de poporul român. Doi ani mai tîrziu aceleași puteri garante au recunoscut unitatea administrativ-politică a celor două țări și, prin aceasta, instituirea unui guvern comun și a unei administrații comune statului unitar.

Actul istoric de la 24 ianuarie 1859 se impune în perspectiva cesele 110 ani scurși de la realizarea sa ca un eveniment memorabil, ca unul din momentele cele mai de seamă trăite de poporul român în cursul milenare sale existențe. Prin făurirea statului unitar în

prima sa etapă el a deschis drumul procesului de modernizare a țării. Noului domnitor și sfetnicilor înaintați cu care el s-a înconjurat le-a revenit misiunea istorică de a realiza un lanț de reforme, printre care s-a impus ca un eveniment remarcabil, cu consecințe pregnante pe plan economico-social, reforma agrară din 1864. Unirea din 1859 a deschis drum, totodată, procesului de cucerire a independenței. Proclamarea neafirmării României la 9 mai 1877 și consfințirea acestui act istoric prin tratatele de la San Stefano și Berlin au fost în largă măsură o consecință a zilei istorice de la 24 ianuarie 1859. În sfîrșit, făurirea statului național prin unirea Moldovei și Țării Românești a deschis drumul desăvîrșirii făuririi statului național, desăvîrșire realizată în 1918.

Eveniment mîreț, actual memorabil de la 24 ianuarie 1859 se impune peste veac cinstirii poporului român, el înscriindu-se ca o pagină de aur în istoria României.

DAN BERINDEI
secretar științific al Institutului de Istorie „N. Iorga” al Academiei

Faza pe localitate a concursurilor pe specialități

Faza pe localitate a concursurilor pe specialități se organizează în ziua de 16 februarie a.c.

Concursurile încep la orele 10 dimineața. Această fază se organizează în toate localitățile unde există cel puțin un liceu, liceu de specialitate, liceu pedagogic, școală profesională sau o școală tehnică. În municipiul București și în localitățile cu mai multe școli, faza pe localitate se va organiza pe sectoare, respectiv pe grupe de școli.

Analiza activității Institutului de științe pedagogice

Recent a avut loc adunarea generală a salariaților din Institutul de științe pedagogice în care a fost analizată activitatea desfășurată de institut în anul 1968. Darea de seamă, prezentată de conf. univ. dr. Ion Stancu, director adjunct al institutului, a înfățișat principalele realizări ale activității de cercetare pedagogică în anul trecut, precum și direcțiile activității în anul în curs. S-a subliniat că, în ansamblu, munca științifică a institutului a înregistrat în anul 1968 un spor cantitativ și calitativ, concretizat în îndeplinirea planului de cercetare, în elaborarea unor lucrări pe teme de cercetare, în elaborarea unor lucrări fundamentale de istoria pedagogiei, pedagogie generală, a unor studii privind orientarea școlară și profesională, orientarea muncii educative în rîndul elevilor.

În continuare vorbitorul a făcut o serie de recomandări privind îmbunătățirea stilului de muncă, o mai bună precizare a locului și rolului ce revin directorilor adjuncți, șefilor de secții, șefilor de secție în îndrumarea activității de cercetare științifică. Referindu-se la sarcinile care revin institutului, potrivit Directivei C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea învățămîntului, vorbitorul a arătat că un loc central în rîndul acestora îl ocupă elaborarea în condiții optime a planurilor, programelor și manualelor școlare pentru învățămîntul general obligatoriu de 10 ani. De o deosebită importanță este ridicarea continuă a calității cercetării pedagogice.

Conf. univ. dr. G. Vădeanu, directorul Institutului de științe pedagogice, a asigurat ministerul că întregul colectiv de cercetători își va intensifica munca, astfel încît cercetarea pedagogică să aducă o contribuție majoră la traducerea în viață a sarcinilor puse de partid în fața școlii.

TUR DE ORIZONT PE MERIDIANELE DIDACTICII CONTEMPORANE

— Tendințe noi în tehnologia și metodică școlară —

Nu există sau, în orice caz, nu este cunoscută o statistică precisă în această privință, dar anul, în ultimul deceniu, apar pe meridianele lumii sute de metode și procedee care își propun să înnoiască didactica, să îmbogățească tehnologia școlară. Anul 1968 nu a făcut excepție în această privință ci, dimpotrivă, a fost deosebit de prolific. Desigur, dacă unele din aceste metode și procedee aduc schimbări majore în sfera lor de aplicare, altele sunt menite unei vieți efemere.

Deși foarte diferite, formele, metodele și tehnicile preconizate se subînsciu în două tendințe dominante existente în didactica actuală. O serie de cercetări și experimentări situează pe primul plan schimbările pe care le implică pentru desfășurarea procesului de învățământ tehnologia didactică modernă — introducerea în școală a mijloacelor tehnice perfecționate, a principiilor ciberneticii și programării. Altă grupă de investigații vizează cu precădere satisfacerea cerințelor psiho-pedagogice privind constituirea optimă a procesului de însușire a cunoștințelor, stimularea unei activități individuale și colective intens creatoare a elevilor pe tot parcursul studiului, adaptarea formelor școlarizării la principiul individualizării învățământului.

Indiferent de aspectul pe care îl au în vedere — utilizarea intensă a mijloacelor tehnice sau reconsiderarea căilor existente ale procesului instructiv-educativ — majoritatea didacticienilor, psiho-pedagogilor și specialiștilor în metodică consideră că învățământul expozitiv este, la ora actuală, depășit, că se impune o reevaluare a întregului sistem al didacticii atât în aria predării, cât și în domeniul însușirii cunoștințelor.

Evident, o prezentare exhaustivă a afluxului de forme, metode și tehnici care solicită viza de intrare în sfera didacticii contemporane ar fi inoperantă chiar într-un cadru mai amplu decât cel al prezentei rubrici; de altfel, într-o măsură, ar fi și inutilă. Ceea ce ne propunem este de a înfățișa, într-un ciclu de articole inserate în această rubrică, o serie de preocupări și experimente didactice prezente în planurile de investigație ale specialiștilor din mai multe țări, expuse în diferite lucrări și publicații pedagogice recente.

O primă observație cu privire la bilanțul anului 1968 în domeniul tehnologiei școlare: acesta oglindește o anume rezervă, un reflux chiar al învățământului programat, care pretutindeni în lume continuă să se mențină la stadiul experimental. Cauza principală a acestei stări de lucruri pare să o constituie insuficiența posibilitate a experimentatorilor de a argumenta pe plan psihologic și neurofiziologic capacitatea instruirii programate de a se constitui ca învățământ formativ. Folosirea manualelor cu programe de tip liniar și a mașinilor de instruire și autoinstruire

cu programare de același tip (care este, la ora actuală, dominantă) prezintă, după părerea unor specialiști de prestigiu, ca de pildă pedagogul francez Robert Dottrens sau profesorul polonez Czesław Maziarz cel puțin două neajunsuri majore. În primul rând, numai cunoașterea de către elevi a rezultatelor privind felul cum și-au însușit materialul predat, fără alte stimulente, constituie un mijloc insuficient de menținere și întărire a atenției și a eforturilor. Pe de altă parte, elevii întâmpină dificultăți în aplicarea informațiilor dobândite prin studierea fișelor sau a manualului de instruire programată. Atunci când li se cere să scrie o temă sau să efectueze o lucrare de laborator bazată pe cele studiate prin metodele instruirii programate, destul de mulți dintre ei nu pot aplica cunoștințele pe care teoretic le expun foarte clar.

Către contracararea acestor neajunsuri se orientează în prezent câteva interesante experimente și cercetări. Printre ele se numără, de exemplu, studiul întreprins de psihopedagogul american Robert Crist¹⁾. Acesta a experimentat, în cadrul mai multor clase ale unei școli-pilot, pe de o parte utilizarea unor mijloace de întărire în afara programului de instruire, iar pe de altă parte, dublarea studierii materialului programat cu o serie de experiențe conduse de profesori, menite să-i pună pe elevi în situația de a aplica cunoștințele dobândite. Constatând că stadiile diferite de parcurgere a materialului în care se găseau elevii unei clase obișnuite constituie un impediment, experimentatorul a realizat o serie de grupuri omogenizate, constituite în funcție de ritmul parcurgerii de către componentii a materialului programat; ritmul a fost determinat pe baza stadiului de învățare la care au ajuns aceștia la un moment dat. Membrii fiecărei grupe urmăresc simultan prezentarea materialului, care este proiectat pe un ecran. Rezolvarea întrebărilor pe care le comportă însușirea cunoștințelor astfel prezentate se realizează tot

în cadrul grupului omogen. În același condiții se realizează și experiențele aplicative.

Specificul activității în colective mici, stimulentele omogenității grupelor în cadrul cărora fiecare individualitate are posibilități egale de afirmare, faptul că în aceste condiții activitatea de învățare și de întărire a profesorului nu este dispersată, ci se împarte doar între câteva grupe asigură un nivel susținut al atenției și eforturilor de învățare ale elevilor, ducând la îmbunătățirea randamentului în raport cu studiul individual al fișelor introduse în mașinile de autoinstruire sau al manualelor programate.

Robert Crist atrage în mod expres atenția că procedeele experimentate de el cere neapărat ca fiecare grupă de elevi să fie cit mai omogenă din punct de vedere al rezultatelor și al capacității de reținere a cunoștințelor.

Descrierea experimentului și faptele cuprinse în argumentare nu contracarează integral, după părerea noastră, obiecțiile formulate în legătură cu instruirea pe baza programării liniare, ci le pot înlătura numai în parte.

În general studiul în grupe omogene, ca și pedagogia de grup, au o pondere deosebită în cercetările actuale de didactică și metodică. Este o preocupare cu deosebire evidentă a pedagogii francezi. Belgienii și elvețienii, care caută să facă operante, în condițiile învățământului contemporan și în lumina noilor date ale psihologiei, principiile unei educații active susținute încă de acum câteva decenii de A. Ferrière și C. Freinet, să realizeze o educație funcțională după concepția lui Claparède. Sînt semnificative, în această privință, concepția despre cadrul pedagogic expusă de prof. Y. Letouzey²⁾ și tabloul sinoptic al utilizării actuale a metodelor active în învățământul liceal prezentat de E. Hatinguais în ultima ediție a „Enciclopediei generale a educației.”³⁾ Ideea de bază susținută în ambele lucrări, ca și în numeroase alte pledoarii pentru învățământul activ, este că me-

todele specifice acestei forme de studii și educație permit în mare măsură îmbinarea cerințelor individualizării cu cele ale activității în colectiv.

Modernizarea și dezvoltarea în continuare a ideilor inițiale privind învățământul activ sînt prezentate de introducerea în sistemul activităților individuale a unui complex de fișe, în cadrul cărora sînt utilizați algoritmi și întințări și unele metode specifice de programare. Fișele nu se referă însă la un material preelucrat și segmentat „a priori” de către un colectiv de specialiști, ci la materialul acumulat de elevi pe parcursul observațiilor, experimentărilor și lucrărilor practice efectuate direct de ei. Caracterul acestor fișe este diferit, în funcție de utilizarea lor în cadrul lecțiilor curente, al exercițiilor, al dezvoltării accelerata sau al recuperării unor întirzieri în studiu. Instruirea astfel individualizată se îmbină strîns cu introducerea în grupele de studiu a unor sisteme de investigație și cooperare specializată. Tematica de studiu stabilită este orientată și ea către probleme de deosebită actualitate și valoare practică, permițînd elevilor, dacă nu să facă descoperiri în știință, cel puțin să „descopere” calea prin care se poate ajunge la acestea.

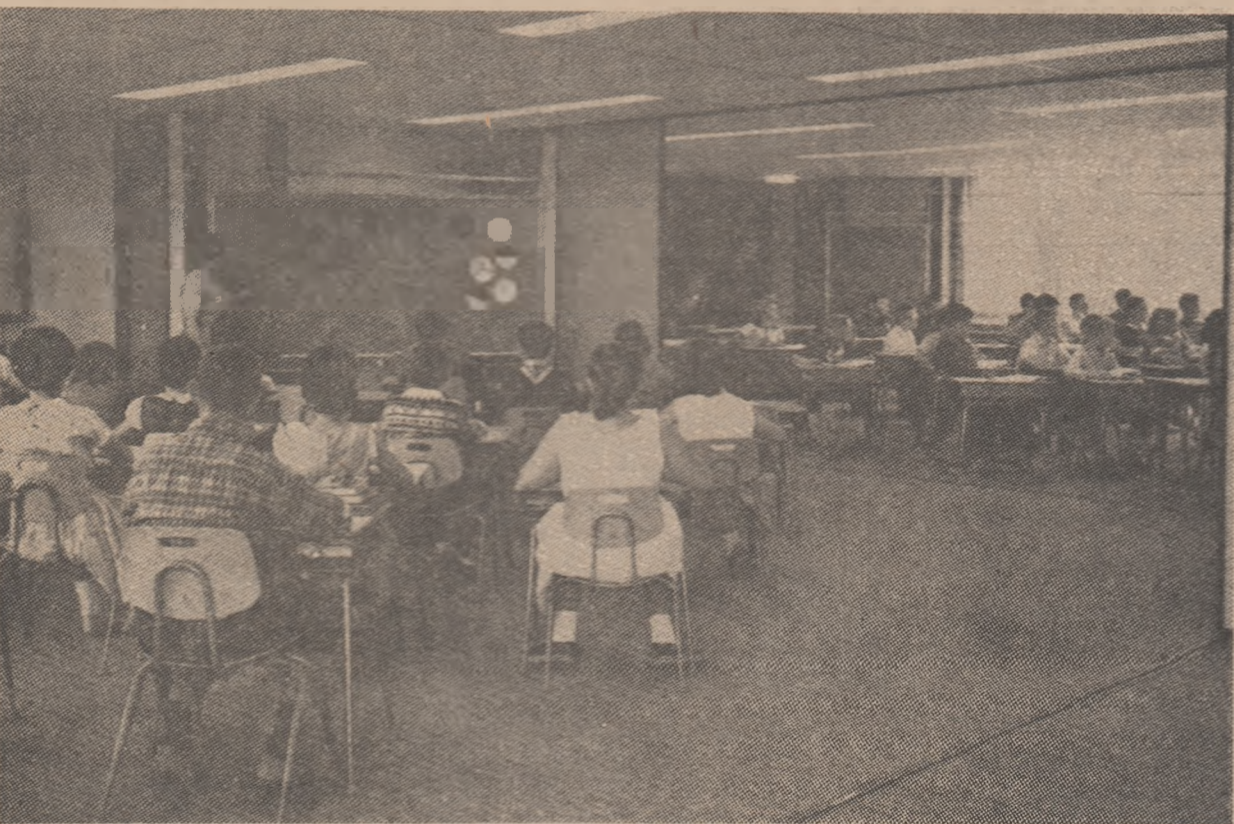
Pără îrdioială că acest mod de abordare nu epuizează nici pe departe pe plan practic, și cu atât mai puțin pe tărîmul filozofiei educației, problema raporturilor între individualizare, colectiv școlar și cooperare în învățământul contemporan.

M. AL. H.

¹⁾ Crist L. Robert : Role of peer influence and aspects of group use of programmed materials in „Communication Review” nr. 4, 1968.

²⁾ Letouzey Y. : Ma classe en liberté, Ed. du Scarabée, 1967.

³⁾ Hatinguais E. : Les méthodes actives dans l'enseignement de second degré, S. d'Édit. de Dic. et Encycl., 1968.

O clasă dintr-o nouă cladire școlară, concepută funcțional. Se văd pereții glisanti care permit împărțirea încăperii în câteva săli pentru activități cu grupe mai mici. De asemenea, se observă distribuirea mobilierului perpendicular pe axa mediană, ceea ce lărgeste câmpul vizual la recepționarea emisiunilor televizate sau a proiecțiilor

„Studii de literatură universală”

Cel de al XI-lea volum din publicația „Studii de literatură universală”, editată de Societatea de științe filologice, cuprinde un material bogat și variat.

Conștinând memoria lui Maxim Gorki, de la a cărui naștere s-au împlinit o sută de ani, Mihai Novicov publică un foarte amplu și interesant articol intitulat „Gorki și literatura sovietică”, în care clasifică aceste tipuri după criterii variate: factorul social, idealul estetic al scriitorului, caracterul personalului. Cel de al doilea articol, scris de Galina Maievski și intitulat „Sensul filozofic al cîntecelor și legendelor lui Gorki, reliefează faptul că, prin eroii săi legendari, Gorki a dat răspuns la întrebările esențiale ale existenței.

Două articole se referă la literatura antică — Tragedia elină, gloriificare a tineretii, de Maria Pirlog și Variante contemporane ale „Medeei” lui Euripide de György Szabo.

Articolul lui Leon Levičii un aspect particular al sinonimiei în opera dramatică a lui W. Shakespeare subliniază atât valoarea stilistică a hendiadei cantitative, cât și importanța cunoașterii și respectării ei în cadrul traducerilor.

O serie de articole se referă la influența și răspîndirea unor opere ale literaturii universale în România. Georgeta Loghin și Heriha Perez, în articolul „Robinson Crusoe” și ecurile lui în România, prezintă robinsonadele din literatura universală și pe cele din literatura română, Angela Ion și Silvia Pandelescu, în articolul „Răspîndirea operelor lui Baudelaire în România, mărmărește prezența și pătrunderea a poeziei baudelairene în țara noastră, iar Ovidiu Drimba, în Al. Macedonski și simbolismul francez, ajunge la concluzia că poetul „Nopții” a fost factorul principal care a urmărit în acea perioadă sincronizarea poeziei noastre cu lirismul francez.

Articolul De la De Sanctis la Luigi Russo examinează comparativ principiile estetice ale lui Croce, De Sanctis și Luigi Russo.

Alte studii sînt consacrate problemelor referitoare la roman. Ritmica în creația stendhaliană, de Nicoleta Săvescuc, cercetează ritmul interior al romanului lui Stendhal. Valori ale simbolului la Hawthorne, de Ioana Comino, reliefează valențele multiple ale simbolului hawthorian, urmărind simbolurile esențiale ale operei scriitorului american și analizînd din acest punct de vedere romanul „The Scarlet Letter”. Folosirea montajului în romanul englez modern, de Mihai Miroșin, își propune să devedească, analizînd romanul „Mrs. Dalloway” de V. Woolf și „Ulysses” de James Joyce, că literatura a imprumutat de la cinematografia montajul temporal și montajul spațial. În Motivul măștii la Moravia Andreia Birtolon urmărește modul în care înfățișează Moravia criza raportului om-realitate. În sfîrșit, în Motivul obsesional în romanele lui Henry Green, Virginia Cartiana își propune să descopere tema leit-motiv a operei lui Green.

Volumul cuprinde de asemenea materiale interesante la rubricile Recenzii, Revista revistelor și Cronica.

GRAZIELLA ȘTEFAN

PERSPECTIVE EDITORIALE

Dirjecțiile actuale de dezvoltare ale învățământului românesc, rigorile științifice pe care acesta tinde să-și fundamenteze fiecare dintre compartimentele sale, solicită o atenție marită pentru sporirea fondurilor documentare, a resurselor de informare științifică puse la dispoziția corpului profesoral. Această presupune un complex de măsuri, între care intensificarea activității editoriale în sectorul pedagogic ocupă un loc de prim rang.

O sumară trecere în revistă a planului de apariții pentru anul 1969 al Editurii didactice și pedagogice ne furnizează în acest sens date semnificative. Se impun în primul rînd atenției câteva lucrări fundamentale de o deosebită utilitate. Între acestea menționăm „Tratatul de pedagogie practică” elaborat de un colectiv condus de conf. univ. Traian Pop, două volume de studii teoretice de pedagogie, intitulată „Fundamentele pedagogice”, elaborate de Institutul de științe pedagogice, precum și compendii de „Istoria învățământului românesc”, sub redacția istoricului Constantin C. Giurescu.

În domeniul teoriei educației, al conținutului și organizării învățământului editura va publica în cursul acestui an lucrările „Educația și pedagogia în perspectivă operațională” de Pavel Apostol, „Probleme ale învățării în clasele I-IV” de P. Popescu-Nevanu și colectiv, „Probleme psihologice și pedagogice ale jocului” de un colectiv condus de Ursula Schiopu, „Școala și colectivitatea socială” de Vasile Popoană, „Sistemul muncii educative în liceu” elaborat de un colectiv de la Institutul de științe pedagogice, „Îndrumător cu privire la aplicarea sistemului de notare în școala de cultură generală” elaborat de un colectiv sub coordonarea lui D. Muster, „Înternatul școlar” de Nicolae Farcaș, Anton Vasilescu și Andrei Antal, Culegeri de texte în sprînjina muncii dirigîntilor de la clasele I-IV, V-VIII și IX-XII.

„Mijloacele audio-vizuale în predarea istoriei” de Ion Cerghit și Teodor Mucica, „Probleme ale conducerii școlii” de Ion Popescu și Victor Iliescu, „Din experiența muncii instructiv-educative la casele de copii” de Ioana Ionescu, „Cum să folosim mijloacele audio-vizuale moderne la lecție” de un colectiv condus de M. Bendorfeanu, E. Morărescu și N. Morărescu, „Demonstrația cinematografică în creșterea eficienței lecției” de I. Cerghit, „Contribuții la orientarea școlară și profesională” de un colectiv.

Dintre lucrările care vor fi dedicate istoriei pedagogiei și învățământului amintim volumele IV și V „Din istoria pedagogiei românești”, care apar sub egida Institutului de științe pedagogice, „Contribuții la istoria învățământului românesc” de C. Giurescu și colectiv, „Istoria logicii” de Anton Dumitriu, „Visarion Roman, pedagog” de Ion Ciolan și Victor Greco, „Săulescu Pop Velini” de N. C. Enescu, „Borgovanu” de Gh. Neamtu. În colecția „Dezvoltarea învățământului în patria noastră” vor apărea „Lupta cadrelor didactice din România pentru progresul școlii” de O. Gligor și „Pedagogi germani progresiști din România” de Carol Gölner.

Vor apărea, de asemenea, lucrări de îndrumare metodică pe specialități, cărți destinate problemelor muncii cu pionierii, culegeri de exerciții și probleme, albume și atlase.

În planul editurii sînt inscriși și câteva traduceri de apreciazabilă valoare. Menționăm astfel lucrările „A educa, a instrui” de Robert Dottrens, Michel Ray și Rast Edmond, „Statistică pentru psihologie și educație” de M. Smith, „Pedagogia esenței și a existenței” de B. Suchodolski, „Cercetări privitoare la gândire în psihologia sovietică” editată de Academia de științe a U.R.S.S., „Psihologia copilului” de J. Piaget și B. Inhelder, „Psihologul și profesorul de limbi străine” de Rives M. Wilga, „Educarea copiilor handicapați fizici” de Pierre Oléron.

Un concurs interesant

Comitetul Național pentru apărarea Păcii organizează un interesant concurs cu tema „Mesaj peste veacuri ale generațiilor de ieri și de astăzi”. Concurșul, care va cuprinde întrebări din istoria și geografia patriei noastre, precum și o serie de teme din știință, artă, cultură, se adresează atât cadrelor didactice, cât și elevilor. Concurșul va fi dotat cu importante premii.

Iată câteva din întrebările concursului: „Unde este ridicată Colonna lui Traian și cui aparține concepția sa artistică?”; „Cînd a avut loc inaugurarea expoziției inopiei Columnei lui Traian la București și cite episoade cuprinde acest monument?”; „Ce eveniment important din trecut istoric al țării noastre evocă Mihail Eminescu în Scrisoarea III?”; „La ce vîrstă a scris: Mihail Eminescu — „Epigoni”, George Coșbuc — „Nunta Zamfircii”, Mihail Sadoveanu — „Solmi”, Nicolae Labiș — „Moartea căprioarei”?”; „Ce medalii au obținut sportivii români la ultima Olimpiadă?” și altele.

În perioada difuzării buletinelor, în școli vor fi expuse afișele pe care delegații Comitetului Național pentru Apărarea Păcii din Republica Socialistă Română le vor pune la dispoziția conducerilor de școli. Buletinele de concurs vor fi predate bibliotecilor școlare de către delegații comitetelor de luptă pentru pace.

Drumul ascendent al școlii

(Urmare din pag. 1)

În scopul educării armonioase și multilaterale a copiilor între 3 și 6 ani, al pregătirii lor pentru școală s-a dezvoltat considerabil și rețeaua învățământului preșcolar, asigurîndu-se astfel, în timpul cît mamele participă la viața economică și social-culturală, ocrotirea și îngrijirea copiilor. În prezent funcționează peste 9700 unități preșcolare, frecventate de aproximativ 420 000 copii de vîrstă preșcolară. Faptul că peste 42 la sută din copiii de vîrstă preșcolară sînt educați în instituții preșcolare sporește rolul școlii și pedagogic al acestora, ele constituind un real sprijin acordat familiei în educarea copiilor și un mijloc de pregătire pentru activitățile școlare.

Pe baza politicii marxist-leniniste a partidului s-a asigurat și o largă rețea de școli, precum și celelalte condiții necesare, pentru a se crea copiilor și tinerilor din rîndul naționalităților conlocuitoare posibilități efective de instruire și educare în limba maternă. Astăzi o rețea cuprinzătoare

de școli de toate gradele asigură cuprinderea în învățământul de cultură generală, profesional și tehnic a tinerilor provenind din rîndurile naționalităților conlocuitoare.

Ritmii vii de dezvoltare a învățământului a necesitat mobilizarea unor forțe și resurse impresionante în vederea asigurării bazei materiale a desfășurării procesului instructiv-educativ. An de an s-au alocat în bugetul de stat importante fonduri bănești pentru lărgirea spațiului de învățămînt prin noi construcții de școli, pentru dotarea laboratoarelor și aparatură modernă, pentru îmbogățirea fondului de cărți și publicații al bibliotecilor școlare, pentru burse, pentru îngrijirea sănătății și asigurarea odihnei elevilor în vacanțele școlare, ca și pentru alte acțiuni menite să creeze condiții cît mai bune de învățatură și de viață tineretului școlar. În anii de după eliberare, în marea majoritate a localităților țării s-au construit, din inițiativa de stat, credite rambursabile și prin contribuția voluntară a cetățenilor, grădinițe, școli ge-

nerale și licee. De exemplu, în perioada 1960-1965 s-au construit peste 24 000 săli de clasă, din care 17 000 în mediul rural. Numai în anul 1968 s-au dat în folosință circa 1 500 săli de clasă, 16 săli de gimnastică, noi internate școlare ș.a. În același an învățământului i-au fost acordate sume din bugetul statului în valoare de 8,2 miliarde lei.

De asemenea, în vederea asigurării unui învățămînt realist-științific, a înarmării elevilor cu cunoștințe temeinice și deprinderi practice, la nivelul cerințelor actuale, s-a acordat atenție sporită înființării de laboratoare și dotării acestora cu material didactic. Numeroase școli au fost dotate cu materiale didactice noi (truse pentru emisie-recepție, radiometrie, fotodiode, planșe în relief). Au intrat în dotarea obișnuită a școlilor aparatele de proiecție cinematografică, magnetofone, picupurile, epidiascoapele, precum și materialele auxiliare ale acestora, editîndu-se în fiecare an filme și diafilme didactice, diapozitive, discuri.

Dezvoltarea rețelei școlare a determinat și o creștere considerabilă a numărului educatoarelor, învățătoarelor și profesorilor, număr care se ridică astăzi la aproape 200 000, corpul profesoral fiind cel mai numeros detașament al intelectualității din țara noastră.

Partidul a acordat necontenit o deosebită atenție școlii, lînd de fiecare dată măsuri menite să întărească rolul și misiunea înaltă a cadrelor didactice ca educatori ai tinerii generații. Atenția și grija permanentă pe care partidul și guvernul o manifestă față de școală și slujitorii ei se oglindesc și în recenta Hotărîre privind majorarea salariilor și experimentarea noului sistem de salarizare în învățămîntul din țara noastră. Entuziasmul cu care au fost primite aceste măsuri, ca o parte a preocupării multilaterale pe care o manifestă partidul și statul nostru pentru slujitorii școlii, este o expresie a unui profund sentiment de recunoștință și o garanție a devotamentului cu care participă învățătorii și profesorii la opera vastă de înflorire a patriei noastre. Ca expresie a acestui devotament, în momentul de față la toate nivelurile învățământului se desfășoară o muncă amplă pentru a asigura traducerea în viață a măsurilor stabilite de partid și de statul nostru socialist cu privire

la dezvoltarea în continuare a învățământului în patria noastră.

Pe baza directivelor partidului s-a trecut la perfecționarea structurii și conținutului învățământului. Astfel, în acest an școlar au fost cuprinși în clasele I aproape 1/3 din copiii în vîrstă de 6 ani. La Ministerul Învățămîntului se lucrează intens pentru pregătirea condițiilor necesare funcționării școlii obligatorii de 10 ani, pentru cuprinderea unui număr sporit de copii în vîrstă de 6 ani în clasa I, pentru modernizarea conținutului, metodelor și mijloacelor de învățămînt. În acest scop se vor elabora și experimenta noi planuri, programe și manuale școlare. O atenție sporită se va acorda sistemului de perfecționare a personalului didactic, modernizării bazei didactice-materiale și realizării unei mai bune colaborări cu toate instituțiile și organele ce pot contribui la dezvoltarea învățământului din patria noastră.

Cele relatate reprezintă doar o mică parte a înfăptuirilor obținute de poporul nostru în domeniul învățămîntului, a preocupărilor noastre de viitor. Condiția esențială, fundamentală a acestor realizări o constituie grija neobosită a partidului pentru ridicarea învățămîntului nostru pe o treaptă superioară, treaptă cerută de aspirațiile de veacuri ale poporului.

INSTITUTUL AGRONOMIC „N. BĂLCESCU”

București

ANUNȚA

scoaterea la concurs a următorului post: 1. Profesor poz. XII/3, din statul de funcțiuni al categoriei de Economie politică.

Candidații la concurs vor depune în termen de o lună de la publicarea acestui anunț, la Rectoratul Institutului o cerere de înscriere la concurs însoțită de următoarele acte:

- copie legalizată de pe diploma de Stat sau de pe actul echivalent de studii superioare;
- copie legalizată de pe diploma de doctor sau de doctor docent (candidat în științe);
- copie legalizată de pe atestatul de profesor sau conferențiar;
- lucrările științifice ale candidatului într-un exemplar;
- certificatul de caracterizare a activității profesionale și sociale a candidatului eliberat de instituția (întreprinderea) la care acesta își are funcția de bază;
- memoriu de activitate didactică științifică semnat de candidat;
- autobiografia.

Cei ce funcționează într-o instituție de învățămînt superior, sînt obligați să comunice în scris rectoratului sau directorului acesteia înscrierea la concurs.

Concurșul se va ține la sediul Institutului agronomic „N. Bălcescu” București Bd. Mărășii nr. 59, în termen de două luni de la publicarea acestui anunț.